

ΙΛΙΞΟΣ

Όσοι ζητούν να δρέψουν
τους καρπούς της ελευθερίας,
πρέπει, σαν άνδρες,
να υποστούν τον κόπο
της υποστήριξής της

Τόμας Πείν

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
Η Φωνή της Σιγής

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**Το Κλειδί
της Θεοσοφίας**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**Τα Πρώτα Βήματα
στον Αποκρυφισμό**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ
**ΓΙΟΓΚΑ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ**
(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός: 4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email (περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email (Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Διανέμεται δωρεάν στα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Σύνταξη / Επιμέλεια ύλης: Ιριγένεια Κασταμονίτη

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΡΗΣΗ ΕΞΩΦΥΛΟΥ: Thomas Paine (1737 – 1809). Αγγλοαμερικανός πολιτικός ακτιβιστής, θεωρητικός και θεολόγος, συγγραφέας των δύο πολύ σημαντικών έργων: *Common Sense* (1776) και *The American Crisis* (1776-83), που συνέβαλλαν καθοριστικά στην αμερικανική εξέγερση. Η επίδρασή τους ήταν τόσο μεγάλη ώστε θεωρείται ότι ο Τ. Πέιν υπήρξε ένας από τους Πατέρες Ιδρυτές των Ηνωμένων Πολιτειών.

Οι ιδέες του αντανάκλουν την ρητορική της εποχής του Διαφωτισμού αναφορικά με τα διακρατικά ανθρώπινα δικαιώματα. Αποκλήθηκε «δημοσιογράφος εξ επαγγέλματος και προπαγανδιστής εξ εφέσεως». Παρότι έζησε και έδρασε πριν την ίδρυση της Θ.Ε., το Αμερικανικό θεοσοφικό περιοδικό *Theosophy* (Φεβρουάριος 1923) είχε δημοσιεύσει συνοπτική βιογραφία του ως τμήμα μιας σειράς άρθρων με γενικό τίτλο: «Μεγάλοι Θεόσοφοι».

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιδρύθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1875 στη Ν.Υόρκη από την Ε.Π.Μπλαβάτσκυ και τον συντ/χη Χ.Σ. Όλκοττ. Η σημερινή έδρα της βρίσκεται στο Adyar, Madras – India. Σκοποί της είναι:

1. Ο σχηματισμός ενός πυρήνα της Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.
2. Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.
3. Η έρευνα των ανεξερεύνητων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Θεοσοφία είναι το σώμα της αλήθειας που αποτελεί τη βάση όλων των θρησκειών, και του οποίου δεν μπορεί κανείς να διεκδικήσει την αποκλειστικότητα. Προσφέρει μια φιλοσοφία που κάνει τη ζωή κατανοητή και εκθέτει τη δικαιοσύνη και την αγάπη που καθοδηγούν την εξέλιξή της. Τοποθετεί τον θάνατο στη σωστή του θέση, σαν επαναληπτικό επεισόδιο σε μια ατελείωτη ζωή που ανοίγει την είσοδο σε μια πληρέστερη και λαμπρότερη ύπαρξη. Αποκαθιστά την επιστήμη του Πνεύματος στον κόσμο, διδάσκοντας ότι το Πνεύμα είναι ο αληθινός εαυτός του ανθρώπου, ενώ ο νους και το σώμα είναι οι υπηρέτες του. Φωτίζει τις Γραφές και τα δόγματα των θρησκειών και αποκαλύπτει τις κρυμμένες έννοιές τους.

Το Ελληνικό τμήμα της Θ.Ε. ιδρύθηκε αρχικά στην Κέρκυρα, το 1877, από τους κκ Όθωνα Αλεξάνδρου, Αλέξανδρο Ρομπότη, Δημήτριο Σοφοκλή, Κόντη Γκονέμη και Πασκουάλε Μενελάου. Υπό τη σημερινή μορφή της ως «Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι», είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό, νομίμως αναγνωρισμένο με την υπ' αρ. 8187/1946 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών. Εφόσον η Θ.Ε. έχει εξαπλωθεί ευρύτατα ανά τον πολιτισμένο κόσμο, και εφόσον άτομα όλων των θρησκειών έχουν γίνει μέλη της χωρίς να εγκαταλείψουν τα ιδιαίτερα δόγματά τους, τις διδασκαλίες και την πίστη τους, θεωρείται καλό να τονισθεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει κανένα δόγμα, καμία γνώμη οποιουδήποτε που να δεσμεύει με οποιονδήποτε τρόπο, οποιουδήποτε μέλος της Θ.Ε. Η αποδοχή των τριών αντικειμενικών σκοπών της είναι ο μόνος όρος για να γίνει κανείς μέλος της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Θεόδωρος Κατσιφής: Η Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ και το έργο της σελ.4	
Radha Burnier: Οι Λανθάνουσες Πνευματικές Δυνάμεις του Ανθρώπου	10
Ρένα Κεφαλούδη: Θρησκεία και Ηθική	18
Δρ. Νικόλαος Χαρακάκος: <i>Confessio Franemitaitis</i> . Ο Ροδοσταυρισμός εναντίον της Παπικής Διαστρέβλωσης του Χριστιανισμού.....	22
Pablo Sender: Η Αναγκαιότητα της Μελέτης	30
C. Jinarayadasa: Πρακτική Θεοσοφία (μέρος 5ον).....	32
Παναγιώτης Παπασιλώτης: Οι Μαχάτμας για την Ε.Π.Μπλαβάτσκυ ..	41
Γεώργιος Στεφανής: Αυτογνωσία	44
Από την άχρονη σοφία: Περί Δύναμης και Ελευθερίας	54
Νικόλαος Ιλαρίδης: Περί Φόβου	56
M.Basilea Schlink: Η Αγάπη του Πατρός.....	59
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ.....	60
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.

Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

Η ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΚΣΥ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ

Θεόδωρος Κατσιφής
(Ομιλία στην Εορτή του Λευκού Λωτού, Μάιος 2012)

Τιμούμε σήμερα την μνήμη της ιδρύτριας της Θεοσοφικής Εταιρείας, Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ, εκφράζοντας την γνήσια συναίσθηση της αξίας ενός προσώπου στο οποίο οφείλουμε όλα εκείνα που στηρίζουν τις ψυχικές και πνευματικές προσδοκίες μας. Στο ευφρόσυνο αυτό πνεύμα, θεωρούμε ωφέλιμο, για τα νεότερα κυρίως μέλη, να φωτίσουμε κάπως την εικόνα της και με κάποιες επισημάνσεις να αναδειξουμε αξίες χρήσιμες για όσους θαρρετά θέλουν να βαδίσουν στους κόσμους που υπέδειξε. Θα σταθούμε για λίγο στο γεγονός ότι ακόμη και σήμερα, ελάχιστα βέβαια, μιλούν για την Ε.Π.Μπ. σαν μία αμφιλεγόμενη προσωπικότητα. Αναφέρουν ότι για να υποστηρίξει την ύπαρξη των Διδασκάλων κατέφυγε σε απάτες, πλαστογραφίες κλπ. Έφτασαν να την κατηγορήσουν σαν κατάσκοπο της Ρωσίας στις Ινδίες και, μάλιστα, να της απαγορεύσουν προς το τέλος της ζωής της την επάνοδο στις Ινδίες.

Όλες αυτές οι κατηγορίες έχουν αποδειχθεί αστήριχτες και ουδόλως πλέον αμαυρώνουν την προσωπικότητά της. Παραμένει όμως το γεγονός ότι ο χαρακτήρας της δημιουργούσε ασφαλώς πολλούς ένθερμους οπαδούς και πιστούς φίλους, αλλά και αρκετές αντιπαλότητες και κάποιους εχθρούς. Η όλη βιογραφία της δεν περιγράφει έναν καλοκάγαθο χαρακτήρα που θα δεχόταν ταπεινά τα κακά, τα στραβά και την υποκρισία του κόσμου στον οποίο έζησε. Είχε ένα ατίθασο, ενίοτε απότομο, χαρακτήρα και εκφραζόταν με παρηγορία. Αστειευόταν ενίοτε, ακόμη και με ό,τι οι άλλοι θεωρούσαν ιερό. Υπήρξε πρωτοπόρος του φεμινιστικού κινήματος, κάτι που σήμερα βέβαια εκτιμάται αλλά στις μέρες της αποτελούσε πρόκληση απέναντι στις κοινωνικές αντιλήψεις και στους παραδοσιακούς θεσμούς.

Εκείνο όμως που δεν αμφισβητείται πλέον από κανένα, είναι το σπουδαίο πνευματικό, κοινωνικό και ανθρωπιστικό έργο που προσέφερε για τον κόσμο ολόκληρο. Υπήρξε η πρώτη επικοινωνός σοφών διδασκαλιών της Ανατολής με την Δύση. Έθεσε σαν κυριότερο σκοπό της εταιρείας που ίδρυσε, την δημιουργία ενός πυρήνα της παγκόσμιας αδελφότητας της ανθρωπότητας. Ένα πανάξιο μήνυμα που μιμήθηκαν πάρα πολλά εσωτερικά τάγματα και πολυάριθμοι κοινωφελείς οργανισμοί. Με πραγματική αυτοθυσία έκανε τόσα πολλά, ώστε

ανεξίτηλα γραμμένο θα μείνει στην ιστορία του πνεύματος και του πολιτισμού το όνομά της, με εύσημα που όσο παρέρχεται ο χρόνος αξιώνονται όλο και περισσότερο, αφού, όπως αναγνωρίζουν σπουδαίοι στοχαστές, η Ε.Π.Μπ. ξεπέρασε με το έργο της την εποχή στην οποία έζησε. Αυτή ακριβώς η παγκόσμια αναγνώριση του πνευματικού έργου μιας προσωπικότητας, που κάποιιοι θέλουν ακόμη να θεωρούν αμφιλεγόμενη, θα μας επιτρέψει στην συνέχεια, απλά σαν αφορμή, κάποιες επισημάνσεις που μπορούν να συνδράμουν στο έργο των αναζητητών της αλήθειας. Θέτουμε λοιπόν τα ερωτήματα:

Ένας άνθρωπος, του οποίου αμφισβητείται η καλοκαγαθία, που δεν είναι ο άνθρωπος που έψαχνε ο Διογένης, ένας άνθρωπος της «μερικής» και όχι της «ολικής» (κατά τον Κρισναμούρτι) νοημοσύνης, μπορεί να λειτουργήσει σαν Προμηθέας της Ανθρωπότητας; Είναι η τελειότητα του ανθρώπου μια *sine qua non* συνθήκη για την επιτέλεση αξίου, για την εξέλιξη του ανθρώπου και της ανθρωπότητας, έργου; Δεν είναι η επιταγή: «Δάσκαλε που δίδασκες και νόμο δεν εκράττεις», αρκετή ώστε να απορρίψουμε κάθε «δάσκαλο» που δεν την τηρεί; Βέβαια, κανείς δεν αμφισβητεί την αξία της αρμονίας λόγω των πράξεων. Είναι η ευλογία που πάντοτε αναζητούσε ο άνθρωπος. Όπως τονίζει και η ίδια η Ε.Π.Μπ. στο «Κλειδί της Θεοσοφίας» (σ. 303): «Όλους τους θεόσοφους πρέπει να τους κρίνουμε από τις πράξεις τους και όχι από το τι γράφουν και τι λένε».

Τί γίνεται όμως εάν αυτή η αρμονία δεν υπάρχει; Ποίοι προβληματισμοί προκύπτουν; Μπορεί η δυσαρμονία να στηρίξει ακόμη και την απόρριψη του έργου;

Θα μπορούσαμε να πούμε κατ' αρχήν, ότι στην εποχή της ΚΑΛΙ – ΓΙΟΥΓΚΑ, της σιδηράς εποχής, ή όπως αλλιώς την ονομάζουν οι εσωτερικές παραδόσεις, στην οποία ζούμε, τέλεια ανθρώπινα όντα είναι ανύπαρκτα. Όλοι μετέχουμε, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, ενός εγωισμού που αποκλείει την ανιδιοτελή δράση η οποία χαρακτηρίζει την τελειότητα, όλοι έχουμε έναν χαρακτήρα που, γενετικά αλλά και με την διαστροφική διαμόρφωση, την κακία έχει σαν έξη και όχι την αρετή. Πού να βρεθούν τα αγαθά ανθρώπινα όντα; Θυμηθείτε την βιβλική αλήθεια: «Τί με λέγεις αγαθόν; Ουδείς αγαθός ει μη εις, ο Θεός». Κατά τις θεοσοφικές παραδόσεις η πορεία της εξέλιξης του ανθρώπινου όντος προς το ύψιστο πεπρωμένο του, δηλαδή προς την τελειότητα της πραγματικής του φύσης, βρίσκεται ακόμη πολύ μακριά από το τέρμα της. Απέχουμε πάρα πολύ από την εποχή όπου τέλεια ανθρώπινα όντα θα απολαμβάνουν την φιλοξενία αυτού του υπέροχου πλανήτη, αξιοποιώντας με τρόπο αρμονικό όλες τις σημαντικές ψυχικές και πνευματικές του δυνατότητες, προς όφελος όλων των όντων .

Πώς όμως θα μεταδοθεί στην ατελή ανθρωπότητα μία «προμηθεϊκή» γνώση, που να συνδράμει στην εξελικτική πορεία του ανθρώπου; Δεν είναι τα ατελή διαθέσιμα ανθρώπινα όντα το μόνο μέσον; Ακόμη και αν δεχόμασταν ότι όντα ανωτέρας εξέλιξης όπως οι Μαχάτμας, οι Διδάσκαλοι της Σοφίας, οι Αρχάτ και οι Μποτισάττβας, άγια όντα οποιασδήποτε εσωτερικής αντίληψης, μπορούσαν να βοηθήσουν, πώς θα έπρατταν τούτο; Η γλώσσα τους θα ήταν για

μας ακατάληπτη, μη συμβατή με την διανοητική –στην ουσία της– σημερινή πνευματική μας μονομέρεια. Θα έπρεπε συνελπώς να ξεκινήσουν από το υπάρχον πνευματικό επίπεδο εξέλιξης και κατανόησης, για να το βελτιώσουν έως τον ύψιστο βαθμό του εφικτού. Θα ήταν δη-

λαδή υποχρεωμένα να χρησιμοποιήσουν προς τούτο ατελή ανθρώπινα όντα, τα μόνα που μπορούν να επικοινωνήσουν με τρόπο γενικώς κατανοητό στο ανθρώπινο πεδίο της ατέλειας. Ας θυμίσουμε σχετικά, ότι ορισμένοι διανοητές θεολόγοι ισχυρίζονται πως ο Θεός δεν μπορεί να είναι τέλειος και παντογνώστης, αφού σαν τέλειος δεν μπορεί να έχει την «εμπειρία του κακού».

Ο κάθε Προμηθέας, λοιπόν, σαν τον λευκό λωτό, ο συμβολισμός του οποίου έχει συναφθεί με την σημερινή γιορτή μας, πρέπει να έχει τα πόδια του στην λάσπη του γήινου επιπέδου για να μπορέσει, μέσα από το ύδωρ, να εκτινάξει εαυτόν και τους γύρω του σε ανώτερα πνευματικά ύψη. Καταλήγουμε, δηλαδή, ότι η χρησιμοποίηση των «καλιγιογκικών» ανθρωπίνων όντων, με τις ύποιες ατέλειες τους, για την μετάδοση της Γνώσης αποτελεί μονόδρομο. Για όσους δεν αποδέχονται τις άμεσες, τουλάχιστον, έξωθεν υποβολές, παραμένει ότι τα ίδια τα ατελή ανθρώπινα όντα, κάποια με ιδιαίτερες πνευματικές ικανότητες σε στιγμές ανάτασης, έμπνευσης, έκτασης, φώτισης, μπορεί να ανέρχονται σε ανώτερα πνευματικά επίπεδα σοφίας και να προσεγγίζουν κάποιες αλήθειες, κάποιες «ιδέες». Και έτσι, να λειτουργούν για την ανθρωπότητα σαν κοινωνικοί και πνευματικοί αναμορφωτές, σαν Προμηθείς, έστω και αν εξακολουθούν να φέρουν το εξωτερικό ένδυμα της ανθρώπινης ατέλειας.

Επισημαίνουμε ότι δεν θίγουμε στο παρόν κείμενο το ουσιαστικό θέμα του τί εστί ατέλεια και τί τελειότητα. Έννοιες που τυγχάνουν πολλαπλών ερμηνειών και που, για τους επιζητούντες την πνευματική εξέλιξη, έχουν σημασία απέχουσα κατά πολύ από τις συνήθεις κοινωνικά αποδεκτές. Και ακόμη, ας θυμηθούμε πως όλοι οι μεγάλοι αναμορφωτές έπρεπε πάντοτε να αντιπαλέψουν με ό,τι επικρατούσε σαν «τέλειο» από την υπάρχουσα κοινωνική αντίληψη. «Ουκ ήλθον βαλείν ειρήνην αλλά μάχαιραν», θα μας κληροδοτήσει ο Ιησούς. Τοιούτον επίμοχθο εχθρό έταξε στον εαυτόν της η Ε.Π.Μπ., αντιτασσόμενη στους Γολιάθ των θρησκευτικών φανατισμών της εποχής της, των μισαλλοδοξιών, των τσαρλατάνων της εμπορίας μεταφυσικών διοράσεων και ευαισθησιών, και κυρίως μίας υλιστικής επιστήμης που δεν επέτρεπε στον εαυτόν της να δει πέρα από την μύτη της. Σε αυτό το κοινωνικό κατεστημένο, όπου παράλληλα έχαιρε μεγάλης υπόληψης η αντίληψη της Γυναίκας-πράγμα (res), η Ε.Π.Μπ. δεν είχε άλλες επιλογές.

Για να φυτέψει στις καρδιές των ανθρώπων τις ακριβές διαχρονικές σοφίες και αλήθειες που εκείνη είχε αγγίξει, ήταν αναπόφευκτη η απόρριψη αρκετών ορθοδόξων κοινωνικών αντιλήψεων. Αυτό όμως προξένησε αντιπάθειες, εχθρότητες και παντοειδείς τάσεις

απόρριψης του έργου της. Και ο εύκολος τρόπος αντίδρασης ήταν ακριβώς ο στιγματισμός της προσωπικότητάς της, υπερβάλλοντας κάποια αδύνατα σημεία του χαρακτήρα της. Όμως σε τί μας ωφελούν οι προηγούμενες επισημάνσεις, σαν επίδοξους θεόσοφους, σαν ζηλωτές της αναζήτησης της αλήθειας; Δυνάμεθα, νομίζω, να πορισθούμε τα εξής:

α) Όσο προοδεύουμε στην πνευματική μας πορεία, κατανοούμε ότι δεν πρέπει να μας επηρεάζει το κατά πόσον ο δάσκαλος, ατελής ων, εφαρμόζει τις αλήθειες που διδάσκει. Αυτή η απλή κατανόηση λειτουργεί αρχικά σαν ένα «σοκ» που θα πρέπει όμως να ξεπεράσουμε, γιατί αποτελεί ισχυρότατο εμπόδιο στις προσπάθειες μας και εύκολα μπορεί να μας οδηγήσει στην απογοήτευση και στην πνευματική αδράνεια. Πρέπει λοιπόν να είμαστε ανεπηρέαστοι από το πόσον εφαρμόζουν οι άλλοι (των δασκάλων συμπεριλαμβανομένων) αυτό που ο καθένας μας πρέπει ο ίδιος να γνωρίζει σαν αλήθεια. Διότι αυτό ακριβώς έχει αξία: το τί είναι αλήθεια για σένα τον ίδιο! Η ίδια η Ε.Π.Μ., αναφερομένη σε κάποια πιστεύω της, είχε τονίσει: «Αυτά είναι τα γεγονότα αλλά μην τα πιστεύετε επειδή τα λέγω εγώ. Χρησιμοποιήστε την δική σας λογική ικανότητα, την δική σας κοινή λογική. Δώστε ζωή στην διδασκαλία και αποδείξτε την για τον εαυτόν σας. Μη μεμψιμοιρείτε, μη γκρινιάζετε, μη κριτικάρετε. Εργασθείτε!».

Για την ρήση λοιπόν: «Εκ του καρπού γνώσεσθαι το δένδρον», ας μην έχουμε το νου μας στον δάσκαλο. Δένδρο δεν είναι αυτός αλλά η διδασκαλία. Αυτή ωριμάζει για τον καθένα μας τους καρπούς που μπορεί να δρέψει. Διαφορετικά θα ισχύει για μας ο αφορισμός ότι αντί να κοιτάμε τον ουρανό, κοιτάμε το δάκτυλο που τον δείχνει! Καθοριστική, συνεπώς, για το ΜΕΓΑ ΕΡΓΟ της αυτογνωσίας και της αυτοπραγμάτωσης κρίνεται η συνειδητοποίηση ότι η γραπτή και προφορική σοφία δεν είναι παρά ένας οδοδείκτης προς την αλήθεια, την ίδια την αλήθεια, αυτή που είναι εφικτή για σένα. Μοναχός θα αγωνιστείς, όσο το μπορείς, για να την πλησιάσεις, ενώ ο ηράκλειος αυτός άθλος τις ίδιες δυσκολίες έχει και για τον μαθητή και για τον δάσκαλο .

β) Ένα δεύτερο πόρισμα αποτελεί η θεοσοφική αντίληψη ότι ο καθένας μας μπορεί να είναι όχι μόνον δέκτης, αλλά και πομπός πνευματικών αληθειών. Δια βίου μαθητής και δάσκαλος ταυτόχρονα. Και τούτο, σε όποιο επίπεδο εξέλιξης και αν βρίσκεται. Όσο ατελής και αν είμαι, έχω καθήκον να προσφέρω πνευματικό έργο, εφόσον βέβαια συντρέχουν και άλλοι αναγκαίοι παράγοντες. Δεν δικαιούμαι δηλαδή να θεωρώ τις ατέλειες μου ικανές να δικαιολο-

γήσουν την πνευματική μου αδράνεια, ούτε σαν μαθητή αλλά ούτε και σαν δάσκαλο. Αυτό το σπουδαίο για το έργο μας διαχρονικό μήνυμα, προσωπικά με κάνει να αισθάνομαι την προσφορά της Ε. Π. Μπλαβάτσκυ αξιότερη και πολυτιμότερη απ' όσο αν προερχόταν από μία πνευματική οντότητα, η οποία θα βρισκόταν σε επίπεδα τελειότητας απροσπέλαστα για μας. Μας διδάσκει, όπως και ο συμβολισμός του Λευκού Λωτού, ότι από την λάσπη μπορεί να ξεκινήσει η ανοδική πορεία προς το φως.

Μακάριοι όσοι γεννήθηκαν απελευθερωμένοι. Δις μακάριοι όσοι αγωνίστηκαν για να φτάσουν ψηλά και να προσφέρουν σπουδαίο έργο, με έναν αρχικά ασθενή χαρακτήρα. Τρεις μακάριοι όμως, θα έλεγα, εκείνοι που σαν την Ε.Π. Μπ. με έναν δύσκολο χαρακτήρα αγωνίστηκαν σκληρά και πρόσφεραν. Ένωσαν στο πετσί τους αυτό που περιγράφει στο ποίημα του ο Κίπλινγκ: «Όσες αλήθειες αυτοί είχαν ειπωμένες, παραλλαγμένες από τους κακούς για να' ναι για τους άμυαλους παγίδα», και δεν γονάτισαν αλλά βάδισαν με πραγματική, με θαυμαστή αυτοθυσία τον γεμάτο αγκάθια δρόμο του Γολγοθά που τους έταξε το κάρμα τους, που μπόρεσαν να προσφέρουν στους άλλους τα ευδιαστά ρόδα, όπως αναφέρει η Ε.Π.Μπ. σαν χρέος κάθε θεόσοφου, κρατώντας για τον εαυτό τους τα σουβλερά αγκάθια. Απόλυτα ειλικρινά, αυτή την αίσθηση αποκομίζει κάθε αμερόληπτος μελετητής όταν διαβάζει την περιγραφή των τελευταίων μηνών της ζωής της Ε. Π. Μπ. και της αγωνιώδους προσπάθειάς της να ολοκληρώσει, πριν έλθει το τέλος της, την «Μυστική Δοξασία». Το μνημειώδες αυτό έργο με τους θησαυρούς της σοφίας των αιώνων, που χάρισε όχι μόνον σε εμάς τους επίδοξους θεόσοφους αλλά και στον κόσμο ολόκληρο.

Η UNESCO τίμησε αυτήν την πολύτιμη πνευματική και ανθρωπιστική προσφορά της, καθιερώνοντας το έτος 1991 (εκατονταετηρίδα από τον θάνατό της) σαν έτος ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ. Εμείς ίσως μπορούμε να την τιμήσουμε περισσότερο σήμερα, κάνοντας πράξη στην ζωή μας τις αξίες που μας δίδαξε. Αξίες που μπορούν να αναδείξουν την ευγένεια της ψυχής που κρύβει κάθε άνθρωπος μέσα του για μία αρμονική ζωή, ευφρόσυνη για όλα τα πλάσματα του πλανήτη μας .

ΟΙ ΛΑΝΘΑΝΟΥΣΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

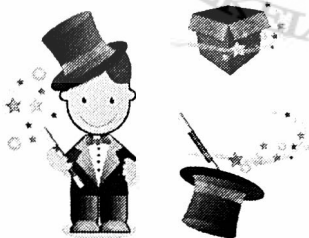
Radha Burnier

(Γωρινή Παγκόσμια Πρόεδρος της Θ.Ε.)

*(Περιοδικό Theosophy in Australia, Ιούνιος 2011)
(Αποσπάσματα από την συλλογή «Ο Κόσμος Γύρω μας»,
‘The World Around Us’, με άρθρα από το περιοδικό
The Theosophist, 1980-2007)
(Μετάφραση: Ιφιγένεια Κασταμονίτη)*

Η βαρβαρότητα, η καταπίεση και η εξαθλίωση διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στην ζωή και τις δραστηριότητες των ανθρώπων. Για όλα αυτά ευθύνεται, σε μεγάλο βαθμό, η δίψα για δύναμη αναμνησμένη, συνήθως, με την επιθυμία για κάθε είδους απολαύσεις και προσωπικό όφελος. Στην Ανατολική παράδοση, η επιθυμία για αυτά τα τρία (δύναμη, απολαύσεις και προσωπικό όφελος) θεωρούνται πηγή δυστυχίας και οδύνης. Όταν ο ανθρώπινος νους λαχταρά ένα από τα παραπάνω, υφίσταται διαστρέβλωση και οδηγείται σε πράξεις καταστροφικές, έστω και αν μερικές φορές αυτές μοιάζουν επαινετές. Από εξωτερική άποψη, ορισμένες πράξεις δείχνουν έντιμες, αλλά, στην πραγματικότητα, αν τα κίνητρά τους εξεταστούν προσεκτικά, αποδεικνύονται αποτρόπαιες και μιαιρές.

Οι άνθρωποι επαίρονται για τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει σε διάφορους τομείς. Αναρωτιέται όμως κανείς, κατά πόσον η αναζήτηση της γνώσης αντιπροσωπεύει ένα γνήσιο ενδιαφέρον για την ίδια την αλήθεια, και εάν αυτή αποκτάται με απώτερο σκοπό την υπεροχή έναντι των άλλων και την χειραγώγησή

τους. Παρά το γεγονός ότι ελάχιστα αμφισβητείται η σκοπιμότητα και η ηθική αξία της αναζήτησης της γνώσης στους συνήθεις τομείς έρευνας, υπάρχουν σοβαρότατες αντιρρήσεις ως προς την επιθυμία της απόκτησης ψυχικών δυνάμεων. Οι ψυχικές δυνάμεις και η γνώση του υπεραισθητού δεν διαφέρουν ποιοτικά από την γνώση και την ικανότητα ενός ανθρώπου σε ψυχικό επίπεδο, δεδομένου ότι αυτές απλώς συνιστούν μια προέκταση των τελευταίων. Για παράδειγμα, οι εν λόγω δυνάμεις μπορούν να συγκριθούν με την διεύρυνση της οπτικής ικανότητας με την βοήθεια εργαλείων όπως το μικροσκόπιο και το τηλεσκόπιο. Συνεπώς, η ακριβής και αξιόπιστη διόραση (ή αστρική όραση) αποτελεί προέκταση της φυσικής όρασης. Ο άνθρωπος, όμως, δεν απελευθερώνεται με την βοήθεια ενός μικροσκοπίου ή τηλεσκοπίου, ή ακόμη και της διόρασης, ούτε αποτινάσσει μέσω αυτών τα εγωιστικά του κίνητρα.

Από την άλλη πλευρά, η λαχτάρα για δύναμη και ο πόθος για νέου τύπου εμπειρίες, οδηγούν τους ανθρώπους στην αναζήτηση των ψυχικών δυνάμεων. Για τον λόγο αυτό, έχουν δοθεί πολλές προειδοποιήσεις κατά της απόκτησης τέτοιων δυνάμεων (των κατώτερων siddhis) για όσο διάστημα παραμένουν ίχνη, έστω, μιαιρότητας στο νου του αναζητητή (*). Ο αληθής πνευματικός στόχος είναι μια κατάσταση απόλυτης ανιδιοτέλειας, και πνευματικός άνθρωπος είναι εκείνος που δεν εγκλείει μέσα του ούτε την ελάχιστη επιθυμία για δύναμη και προσωπικό όφελος. «Δεν ζει για τον ίδιο αλλά για

τους άλλους» και δεν επιζητεί να χειραγωγεί τους άλλους ή να κατέχει μια κυρίαρχη θέση ανάμεσά τους.

Μελετώντας τις «Επιστολές των Μαχάτμας προς τον Α.Π.Σίννεττ» αντιλαμβάνεται κανείς με σαφήνεια ότι ο επιστολογράφος διακατέχεται από απόλυτο ανθρωπισμό και δεν καταβάλλει καμία προσπάθεια να υποτάξει την θέληση του άλλου. Όπως διδάσκει η Ε. Π. Μπλαβάτσκυ, όλες οι ψυχικές δυνάμεις (τα siddhis) συνοδεύουν εκείνον που από την φύση του είναι προικισμένος με εσωτερο σθένος, διότι πρόκειται για ιδιότητα που επιζητεί να υπηρετήσει και όχι να επιβληθεί ή να καταπιέσει.

Η Θεοσοφική Εταιρεία ιδρύθηκε προκειμένου να συμβάλλει στην αναγέννηση της ανθρωπότητας, γεγονός το οποίο υπαινίσσεται την συνειδητοποίηση της βαθιάς αρμονίας και της ενότητας που

αποτελούν υπόβαθρο και ουσία της ζωής. Όπως ελέχθη παραπάνω, η επέκταση της γνώσης και η απόκτηση δύναμης μέσω αυτής σε φυσικό και ψυχικό επίπεδο, δεν αποφέρει ριζική μεταβολή στην ανθρώπινη φύση. Ένας μάγος πχ, ένας ταχυδακτυλουργός, ένας διορατικός και ένας ερευνητής του ψυχικού πεδίου, όλοι είναι εξίσου ίδιοι με οποιονδήποτε άλλον άνθρωπο. Επικεντρωμένοι στο προσωπικό τους εγώ, κυριαρχούνται από πλήρη σύγχυση. Οι πράξεις τους δεν τείνουν προς μια πιο ευγενική και αρμονική πορεία, λιγότερο αντιφατική, διότι απλώς αυξάνουν τις γνώσεις τους σε επίπεδο ψυχικών δυνάμεων και την ευφυΐα τους στην πρόκληση φαινομένων.

Οι άνθρωποι συχνά παρανοούν την έννοια του τρίτου σκοπού της Θ.Ε., θεωρώντας ότι συνδέεται με την απόκτηση ψυχικών δυνάμεων, και ότι αυτό αποτελεί οπωσδήποτε τμήμα του έργου της (**). Η έννοια του συγκεκριμένου σκοπού, όμως, πρέπει να εξετάζεται στα πλαίσια του γενικότερου λόγου ύπαρξης της Θ.Ε., ο οποίος είναι: ριζική μεταβολή του ανθρώπινου νου από την σύγκρουση και την δυσαρμονία, στοχεύοντας στην συνειδητοποίηση της απόλυτης αρμονίας και της ενότητας του παντός. Από την άποψη των ανώτερων στόχων που έχει θέσει η Θ.Ε., η αναζήτηση ψυχικών δυνάμεων όπως πχ η απόκτηση αστρικής όρασης και άλλων ικανοτήτων, κρίνεται παντελώς ασήμαντη. Αντιθέτως, ο άνθρωπος καλείται σε ανακαλύψεις βαθύτερου επιπέδου από ό,τι μπορεί να του προσφέρουν ο φυσικός ή ο ψυχικός τομέας, διότι στα βάθη της ανθρώπινης συνειδητότητας υποκρύπτονται δυνατότητες που λίγοι μόνον μπορούν να ονειρευτούν. Αναδύονται σε πλήρη άνθηση μόνον στους απελευθερωμένους ανθρώπους που κυριαρχούνται από πλήρη αγάπη, σοφία και ανιδιοτελή αγνότητα.

Όποιος λοιπόν ενδιαφέρεται για την αναγέννηση της ανθρωπότητας, οφείλει να εκπαιδεύσει κατάλληλα τον εαυτό του ώστε να επιτρέψει την εκδίπλωση της δύναμης της αγνής αγάπης και της σοφίας, που θα τον καταστήσουν ευεργέτη υπό την πλήρη έννοια του όρου. Οι λανθάνουσες δυνάμεις δεν μπορούν να «κερδηθούν», διότι η ίδια η αναζήτηση της δύναμης συνιστά πορεία καταστροφική που συνεπάγεται οδύνη. Αυτές οι δυνάμεις εκδηλώνονται με φυσιολογικό τρόπο μόνο όταν ένας άνθρωπος εκπαιδευτεί στην εξάλειψη του εγωισμού, τον οποίο χρησιμοποιούσε μέχρι πρότινος και επί πολλές ενσαρκώσεις ως μέσον αυτοπροστασίας. Στο σημερινό κομβικό σημείο, κυρίως, της ανθρώπινης ιστορίας, είναι εξαιρετικά σημαντικό να ασχολούνται τα μέλη της Θ.Ε. με τα ουσιαστικά και όχι με όσα κρίνονται επουσιώδη από άποψη ηθικής και πνευματικής μεταμόρφωσης.

Υπάρχουν αναρίθμητα συμπαντικά δεδομένα που εξακολουθούν να παραμένουν παντελώς άγνωστα. Θα μπορούσε λοιπόν κάποιος να καταγίνεται σε ατέρμονη αναζήτηση πληροφοριακών λεπτομερειών, σε διάφορους τομείς του φυσικού κόσμου, οι οποίες, όμως, δεν θα επέφεραν καμία απολύτως μεταβολή στον άνθρωπο. Η σύγχρονη κοινωνία μας αποτελεί διαρκή μαρτυρία του γεγονότος ότι η απλή αύξηση των γνώσεων δεν παράγει έναν καλύτερο κόσμο, αλλά μάλλον εντείνει τα προβλήματά του. Το ουσιώδες, συνεπώς, δεν είναι η αυξημένη γνώση σε φυσικό ή ψυχικό επίπεδο, αλλά η ανάπτυξη του ανθρώπου στην αγάπη και την σοφία, την γαλήνη και την ανιδιοτέλεια, ιδιότητες μέσω των οποίων μπορεί να σωθεί η ανθρωπότητα.

Ο τρίτος σκοπός της Θ.Ε. ορίζεται ως «έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της Φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση στον άνθρωπο». Η ορθή κατανόηση της ουσιαστικής έννοιας αυτού του σκοπού, όμως, έγκειται, όπως ελέχθη παραπάνω, στην εξέταση του καθολικού πνεύματος της Θ.Ε., διότι όλοι οι τρεις σκοποί της είναι αλληλένδετοι μεταξύ τους. Μέσω αυτών, η Θ.Ε. στοχεύει σε ένα μόνον πράγμα που περιλαμβάνει τα πάντα και συνοψίζεται στις λέξεις «αναγέννηση του ανθρώπου». Αναγέννηση σημαίνει την ανάδυση μιας νέας ποιότητας νου, δεδομένου ότι το ανθρώπινο μυαλό έχει συνηθίσει να διαιρεί, να κατατεμαχίζει και να χαρακτηρίζει με αυτόν ή τον άλλον τρόπο οτιδήποτε αντιλαμβάνεται. Διαχωρίζει λοιπόν τον κόσμο σε έθνη, σε φυλές ανώτερες ή κατώτερες, σε κοινωνικές τάξεις, ευχάριστα και ενοχλητικά άτομα. Δυστυχώς για τον άνθρωπο, η παραπάνω τακτική τον βυθίζει στην αντιπαλότητα, το μίσος και τις ποικίλες γνωστές μορφές διαμάχης.

Η έννοια της παγκόσμιας αδελφότητας χωρίς διακρίσεις συνιστά ακριβώς το αντίθετο αυτής της κατάστασης. Ένας νους που δεν παραπλανάται από τις διακρίσεις, είναι εξολοκλήρου διαφορετικός από κάποιον άλλον που περιορίζεται και παρεμποδίζεται από αυτές. Στόχος του δεύτερου σκοπού είναι η αλήθεια, διαφορετικά τμήματα της οποίας εκφράζονται μέσω της θρησκείας, της φιλοσοφίας και της επιστήμης. Η σύλληψη της αλήθειας

μεταμορφώνει το νου και, έτσι, το αξίωμα «ΟΥΔΕΜΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ ΥΠΕΡΤΕΡΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ» καθίσταται θεμελιώδες υπόβαθρο στην πραγματοποίηση του τελικού στόχου της Θ.Ε.

Αρκετοί θεωρούν ότι αυτοί οι τρεις σκοποί είναι ασύνδετοι μεταξύ τους και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται η Θ.Ε., και τα μέλη της να παρασύρονται συχνά προς άσχετες κατευθύνσεις. Ο τελευταίος, όμως, σκοπός δεν στοχεύει, όπως ήδη τονίσαμε, στην ανάπτυξη ψυχικών δυνάμεων (πχ διόραση και διακοή) καθότι αυτές δεν είναι κάτι διαφορετικό από την επέκταση της οπτικής ικανότητας μέσω του μικροσκοπίου ή του τηλεσκοπίου. Εκείνος που μπορεί να δει περισσότερα από κάποιον άλλον, δεν είναι οπωσδήποτε άτομο που έχει διαφύγει τα αποτελέσματα της άγνοιας και της ανοησίας διότι, από άποψη αντιληπτικού επιπέδου, η ποιότητα του νου του παραμένει ίδια με των υπόλοιπων ανθρώπων. Επιπλέον, διακινδυνεύει να χαρακτηριστεί ματαιόδοξος και κατά συνέπεια ακόμη περισσότερο ανόητος, διότι ένας άνθρωπος καθίσταται σοφότερος μόνον όταν κατανοεί την ουσιαστική σημασία όσων αντιλαμβάνεται.

Η έννοια της λέξης «δύναμη» έχει γενικά διαστρεβλωθεί. Υποδηλώνει την επιθυμία κάποιου να υπερέχει των άλλων και να τους χειραγωγεί αποκομίζοντας προσωπικά και εγωιστικά οφέλη. Το ενδιαφέρον ενός ατόμου για την απόκτηση δύναμης συνιστά μια έκφραση της απληστίας που αποτελεί σημαντικό ιδίωμα του μέσου νου, ο οποίος, ανικανοποίητος από τα όποια οφέλη του σε υλικό επίπεδο, επιθυμεί την επίτευξη νέων, συμπεριλαμβανομένης μιας δύναμης που δεν κατέχουν οι άλλοι. Η Θ.Ε. δεν αποσκοπεί στην ικανοποίηση αυτής της ανθρώπινης απληστίας, αλλά ο τρίτος σκοπός της αφορά μόνον δυνάμεις εξολοκλήρου ελεύθερες από οποιοδήποτε είδος εγωιστικού και προσωπικού στοιχείου. Τις δυνάμεις εκείνες, οι οποίες αποτελούν την φύση της ζωής και της συνείδησης που μοιραζόμαστε με ολόκληρο το σύμπαν.

Υπό την αρχέγονη απλότητά της, λοιπόν, δύναμη σημαίνει ενέργεια. Ολόκληρο το σύμπαν είναι ενέργεια. Κάθε άτομο ύλης, κάθε πλάσμα, μικρότερο ή μεγαλύτερο, αποτελεί αποθήκη δύναμης, διότι η ζωή είναι ενέργεια και η συνείδηση είναι επίσης ενέργεια. Η ενέργεια που είναι ζωή συνιστά στοιχείο δημιουργίας υπερθετικού βαθμού, καθώς και εκδήλωση της υπέρτατης νοημοσύνης και της αγάπης. Δύναμη, αγάπη και νοημοσύνη ανώτερης τάξης, όλα αποτελούν εξίσου εκφάνσεις της Φύσης, διότι αυτή είναι πάντοτε καλή ενώ η καταστροφή υπάρχει μόνον στον ανθρώπινο νου.

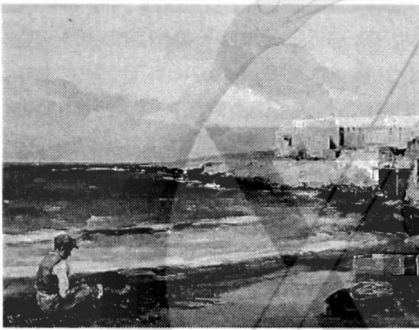
Όπως διαβάζουμε στις *«Επιστολές των Μαχίτμας προς τον Α.Π.Σίνεττ»*:

«Πραγματική πηγή κακού είναι ο ίδιος ο άνθρωπος (...). Καθετί κακό, μικρό ή μεγάλο, οφείλεται στις ανθρώπινες πράξεις, διότι εκ της ευφυΐας του ο άνθρωπος καθίσταται ο ένας ελεύθερος παράγοντας στην Φύση (...). Κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να κατηγορείται

η Φύση ή κάποιος φανταστικός θεός, αλλά ο ίδιος ο ανθρώπινος νους που διαβρώθηκε από τον εγωισμό. Στοχαστείτε βαθιά επάνω σε αυτά τα λόγια (...).» (Επιστολή αρ. 10).

Ο άνθρωπος δεν είναι το φυσικό του σώμα. Ουσιαστικά, δεν αποτελεί παρά ένα έμβρυο συνειδητότητας, αλλά σε αυτόν ενυπάρχει μια ικανότητα εγρήγορσης που δεν συναντάται σε άλλα πλάσματα. Αυτό υποδηλώνει ο ορισμός του ως «παράγοντα στην Φύση». Είναι ικανός να αντιλαμβάνεται αξίες χωρίς συγκεκριμένη μορφή, αλλά ούτε και εντελώς αφηρημένες, διότι αυτές ενέχουν μια πραγματικότητα που δεν εμπεριέχεται στο αφηρημένο, καθώς πρόκειται για αξίες που δεν ανήκουν στο υλικό πεδίο της αλήθειας. Η ιδιαίτερη ικανότητα που χαρακτηρίζει την ανθρώπινη συνειδητότητα είναι να ανιψώνεται στο πεδίο αυτών των αξιών.

Θα αποτελούσε κοινοτυπία η δήλωση ότι η ανθρώπινη συνειδητότητα πρέπει να είναι ενσυνείδητη. Εντούτοις, μια προσεκτική παρατήρηση αποδεικνύει ότι είναι εξαιρετικά πτωχή η ικανότητα του ανθρώπου να πράττει ενσυνείδητα, ακόμη και σε καθημερινό επίπεδο. Εάν συγκρίνουμε την οπτική ικανότητα

ενός μέσου ανθρώπου με την αντίστοιχη ενός μεγάλου καλλιτέχνη, διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων δεν αντιλαμβάνονται όλα όσα τους περιβάλλουν. Γιατί να χρειάζονται οι άνθρωποι έναν καλλιτέχνη, ώστε να τους υποδείξει όσα θα μπορούσαν μόνοι τους να παρατηρήσουν; Ο μέσος άνθρωπος ήδη αγνοεί την ύπαρξη πολλών πραγμάτων στο πεδίο της υλικής μορφής, αλλά εκείνα που δεν αντιλαμβάνεται σε λεπτότερα πεδία, είναι μακράν περισσότερα.

Η Ε. Π. Μπλαβάτσκις περιέγραψε αυτήν την κατάσταση με αποτελεσματικό τρόπο: Όταν ένας πρωτόγονος, έλεγε, κοιτάζει έναν πίνακα ζωγραφικής, δεν αντιλαμβάνεται ότι απεικονίζει κάτι, διότι στην δική του αντίληψη τα χρώματα και τα σχήματα είναι ασύνδετα μεταξύ τους. Εάν όμως ευαισθητοποιηθεί η συνειδητότητά του, θα διακρίνει τότε ένα σχέδιο μέσα στο χάος που αντίκριζε προηγουμένως, καθώς θα αρχίσει να αντιλαμβάνεται την σχέση μεταξύ των γραμμών και των σχημάτων στον πίνακα υπό την μορφή ενός συνόλου. Εν συνεχεία, εάν η αντίληψή του εκλεπτυνθεί ακόμη περισσότερο, θα αφυπνιστεί στο κάλλος. Φυσικά, πιθανόν να συλλάβει αυτό το τελευταίο σε μεγάλο βάθος.

Όλο αυτό το διάστημα ο ζωγραφισμένος καμβάς παραμένει ίδιος, αλλά καθώς η συνειδητότητα του πρωτόγονου ευαισθητοποιείται, ανακαλύπτει μια αυξανόμενη έννοια και κάλλος σε εκείνο που απεικονίζεται. Έχει πλέον διευρυνθεί η εμφυτη ικανότητα της συνειδησής του να αναγνωρίζει το κάλλος, την αλήθεια, την αρμονία και άλλες αξίες. Η ικανότητα που ενυπήρχε σε λανθάνουσα κατάσταση, έχει τώρα αφυπνισθεί.

Όταν ένας άνθρωπος παραβλέπει την ύπαρξη κάποιου ανθρώπου ή πράγματος, τότε δεν συνδέεται μαζί του. Παρότι αληθεύει πως όλα συνδέονται σε ένα βαθύτερο επίπεδο, αυτό δεν αποτελεί γεγονός για όποιον δεν διαθέτει αφυπνισμένη γνωστική ικανότητα. Όταν προσπερνά, για παράδειγμα, ένα λουλούδι χωρίς να το προσέξει, δεν συνδέεται μαζί του. Όταν παραβλέπει την παρουσία ενός ανθρώπου, δεν υπάρχει καμία σχέση μεταξύ τους. Όταν αντιλαμβάνεται το περιβάλλον με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο μόνον, τότε οι σχέσεις του είναι αντιστοίχως ανεπαρκείς.

Δυστυχώς, στην πλειοψηφία τους οι άνθρωποι δεν αντιμετωπίζουν πράγματα και καταστάσεις πλήρεις προσοχής, διότι ο νους παρασύρεται από τις δικές του συνήθειες που συχνά τον στρέφουν στην απληστία ή τον φόβο. Αποσπάται από την πραγματική λειτουργία του, που έχει φύση γνωστική, εξαιτίας της αγωνίας και της τάσης του για διαχωρισμό. Βλέπουμε χρώματα και εικόνες επάνω στον καμβά της ζωής όπως ο πρωτόγονος του παραδείγματος, σαν να μην υπάρχει καμία ουσία σε αυτά. Όταν όμως αφυπνίζεται η λανθάνουσα γνωστική μας δύναμη, τότε αναδύεται ένα νέο είδος γνώσης. Ένας κρυμμένος κόσμος αλήθειας και κάλλους αποκαλύπτεται σε κάθε κίνηση της ζωής, και εμείς αναγνωρίζουμε την σημασία του.

Όταν κάποιος είναι ικανός να διακρίνει την εσωτερική πνευματική φύση όλων των πραγμάτων, την αλήθεια σε όλα τα πλάσματα, την πραγματικότητα σε κάθε σωματίδιο ύλης, τότε δεν είναι απλός άνθρωπος. Πρόκειται για ον άλλου είδους που πληρούται από αγάπη, σοφία και συμπόνια. Αυτή η γνωστική δύναμη μπορεί να διευρυνθεί σε παντογνωσία. Λέγεται, λοιπόν, ότι ένας Τέλειος Μύστης δεν χρειάζεται να προσφύγει στην κοπιαστική διαδικασία της αναζήτησης της γνώσης των πραγμάτων. Απλώς στρέφει την προσοχή του στο ζητούμενο και αμέσως γνωρίζει την ολότητα της ουσίας του, διότι η συνειδητότητα ενός Τέλειου Μύστη έχει αγγίξει το επίπεδο της συμπαντικής γνώσης.

Η γνώση, η αλήθεια, το κάλλος, η ανώτερη αγάπη, όλα βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο και όλα συνιστούν εκφάνσεις της δύναμης. Υπάρχει ένα Λατινικό ρητό που λέει: «Η Αγάπη κατακά το παν» (Omnie vincit amor). Πρόκειται για

αξίωμα αληθές στην κυριολεξία του, διότι κάθε αλήθεια πνευματικής φύσης συνιστά έκφραση της άπειρης συμπαντικής ενέργειας.

(*) Σημ. ΛΙΣΟΥ. Βλ. επίσης, ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ, κεφ. «Μαθητεία και Αποκρυφισμός» (ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ)

(**) Σημ. ΛΙΣΟΥ. Την παρανόηση αυτή πραγματεύεται εκτεταμένα η Έλενα Π. Μπλαβάτσου σε πληθώρα κειμένων της. Μεταξύ άλλων βλ. ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ, κεφ. «Η Πνευματική Πρόοδος», «Τι Συμβαίνει με τα Φαινόμενα» και «Στοές Μαγείας».

Η ανθρώπινη συνείδηση βρίσκεται στο στάδιο της επέκτασης. Οι δάσκαλοι της Σοφίας έχουν επιταχύνει, σε ό,τι τους αφορά, τη διαδικασία αυτή, της αύξησης τού πεδίου της συνείδησης που τελικώς καθίσταται κοσμική. Κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης αυτής, ένα όραμα πιο αληθινό και πιο πλήρες προκαλεί την γέννηση ενός συναισθήματος ενότητας με όλα τα όντα. Το συναίσθημα αυτό προκαλεί στον άνθρωπο μια συνείδηση ευθύνης και καθηκόντων απέναντι σε όλους. Δεν χρειάζεται πλέον για να απαλλαγεί από τον εγωισμό του, τα δεκανίκια μιας θρησκείας ή τα προστάγματα μιας οποιασδήποτε ηθικής. Η αλτρουιστική συμπεριφορά του γίνεται φυσική. Τού υπαγορεύεται από την αίσθηση που έχει της ενότητας, όπως η εγωιστική του συμπεριφορά υπαγορεύονταν από την αίσθηση της χωριστικότητας. Έτσι, η πνευματική πρόοδος είναι αποτέλεσμα μιας ριζικής μεταμόρφωσης της εσωτερικής του στάσεως, η πεποίθηση ότι είναι ένα με όλα τα όντα, που υπερισχύει (η πεποίθηση αυτή) της λαθεμένης αντιλήψεως ότι είναι χωρισμένος από τα υπόλοιπα όντα.

Η πρόοδος αυτή δεν μεταφράζεται από μια άρνηση ξηρή και εγωιστική τού κόσμου, που θα οδηγούσε σε μια απόσπαση από τους άλλους. Πορεύεται χάρις στο δώρο που έχει, αγνός από κάθε επιθυμία ανταμοιβής, κέρδους ή μιας υβριανικής κατάστασης. Η πορεία ενός γιόγκι είναι μια συνεχής προσπάθεια να υψωθεί στο επίπεδο ενός ανώτερου εαυτού, κατόχου υπερβατικών ικανοτήτων και αστείρευτης πηγής δυνάμεως και γνώσεως. Η επίμονη αυτή αναζήτηση ενός περισσότερου είναι ο πιο σίγουρος τρόπος να φθάσει κανείς στην ευτυχία, γιατί αυτή αποκτάται από το να είναι κανείς στον υψηλότερο βαθμό και όχι να έχει όσο μπορεί περισσότερα.

Η επιθυμία της ευτυχίας είναι νόμιμη, δηλώνει ο σημερινός Δαλάι-Λάμα.

(Πηγή: Απόσπασμα κειμένου από το περιοδικό Lotus bleu 1997/7 σελ. 175)
(Ελεύθερη απόδοση: Γ.Α.Κουκουβίνος, Βόλος)

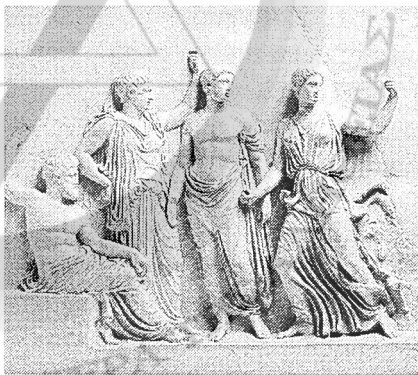
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Ρένα Κεφαλούδη

Η θρησκεία είναι ένα σύνολο δοξασιών που έχει σχέση με την πίστη του ανθρώπου προς τους θεούς, ή τον Θεό. Συνδέεται με λατρευτική δραστηριότητα, με μυστήρια και γενικά με μια σωτηριολογική σημασία για την ψυχή. Το θρησκευτικό δόγμα στηρίζεται στο μυστήριο. Δεν το ερμηνεύει και ούτε ευθυγραμμίζεται με τον ορθό λόγο, ενώ η ηθική είναι η επιστήμη που μελετάει την σωστή συμπεριφορά των ανθρώπων στην κοινωνική τους συμβίωση. Οι θρησκείες όλου του κόσμου έχουν την κρατική συμπαράσταση και έτσι, σιγά-σιγά, η έννοια της ηθικής ταυτίστηκε σχεδόν με την έννοια του θρησκευέσθαι, ενώ ουσιαστικά δεν είναι ταυτόσημες. Η θρησκεία οικειοποιήθηκε τον χώρο της ηθικής επ' ωφελεία της, ενώ όλοι γνωρίζουμε ότι υπάρχουν ηθικότεροι άνθρωποι που είναι άθρησκοι. Η ανθρωπιστική ηθική στον κοινωνικό χώρο δεν προϋποθέτει αναγκαστικά και μια μεταφυσική πίστη. Εξάλλου, υπάρχουν πολλές θρησκείες αλλά μονάχα μια

ηθική στο βάθος της ψυχής μας.

Η ηθική είναι ένα σύνολο κανόνων και αρχών, που ρυθμίζουν την συμπεριφορά μας προς τον εαυτό μας και τους συνανθρώπους μας. Κινείται με νοητικό και συναισθηματικό κίνητρο μέσα σε έναν χώρο ελευθερίας και όχι καταναγκασμού. Την εκλέγουμε και την προτιμούμε γι' αυτήν την ίδια, για την αξία που έχει από μόνη της, όχι από φόβο ή ελπίδα συμφέροντος, ή κάτι

άλλο που βρίσκεται έξω από τις προδιαγραφές της αρετής. Εχθρός της αρετής δεν είναι η κακία αλλά το καθήκον, η ηθική υποχρέωση για την εκτέλεσή της. Η καλοσύνη που δεν είναι πη-

γαία, δεν τιμάει τον κάτοχό της. Οι επιταγές της ηθικής δεν είναι υποχρεωτικές και η παραβίασή τους τιμωρείται μόνον με «τύψεις» συνειδήσεως, σε αντίθεση με τις επιταγές του δικαίου (που ρυθμίζουν την εξωτερική συμπεριφορά του ανθρώπου), οι οποίες είναι υποχρεωτικές, ώστε η παραβίασή τους να τιμωρείται με τους Νόμους του Κράτους, ενώ στο βάθος της ψυχής του πιστού, η αμοιβή και η ανταπόδοση έρχεται από τον Παράδεισο.

Η ηθική πράξη πηγάζει από το ελεύθερο φρόνημα και την θέληση, εκφράζει την ηθική προσωπικότητα του ατόμου και στοχεύει σε υψηλούς κοινωνικούς στόχους. Δεν έχει καμία σχέση με την ανταποδοτική αμοιβή από την Πολιτεία ή τον Θεό. Η χριστιανική αγάπη και ευσπλαχνία δεν έχουν την έννοια της καθαρής αγάπης, γιατί είναι συνδεδεμένες με την πίστη στον Θεό και τον Παράδεισο. Γι' αυτό, ο Άγιος Αυγουστίνος λέει: «Οι αρετές που νομίζει πως έχει ο άνθρωπος, όταν δεν αναφέρονται στον Θεό, δεν είναι αρετές αλλά πάθη». Ο Νίτσε συμπληρώνει: «Η αρετή δεν περιέχει μέσα της ανταμοιβή. Όταν μια μητέρα αγαπάει το παιδί της, δεν περιμένει να πληρωθεί για την αγάπη της».

Πριν τον Χριστιανισμό, οι Έλληνες μιλούσαν για την αγάπη με τις λέξεις φιλία, φιλείσθαι, ελεείν, έλεος κα. Ο Δημόκριτος έλεγε ότι όποιος δεν αγαπάει

κανέναν, δεν αγαπιέται από κανέναν. και ο Σοφοκλής στην Αντιγόνη: «Δεν γεννήθηκα για να μοιράζομαι μίσος αλλά αγάπη». Ο δε Κέλσος στον «*Αληθή Λόγο*» του, γράφει: «Εάν συγκρίνουμε όσα έχουν πει κατά καιρούς οι Χριστιανοί με τα λόγια των Ελλήνων Φιλοσόφων, θα δούμε ότι οι Φιλόσοφοι τα έχουν πει καλύτερα, με μεγαλύτερη καθαρότητα και βάθος».

Δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε την συγγενική σχέση Θρησκείας και Ηθικής, Θρησκείας και Φιλοσοφίας. Δεν υπάρχει όμως ταύτιση. Η ηθική, ως ψυχική λειτουργία, βρίσκεται περισσότερο στην κοινωνιο-βιολογία. Στηρίζεται στην γνώση, την εμπειρία, και στοχεύει σε πρακτικές ανάγκες. Η θρησκεία βρίσκεται έξω από αυτούς τους χώρους. Στηρίζεται στην πίστη, στην αποκάλυψη, και στοχεύει σε θεωρητικές-φανταστικές ανάγκες, όπως η σωτηρία της ψυχής, η βασιλεία του Θεού κλπ. Η φιλοσοφία είναι γνώση και η θρησκεία ανάγκη. Η μια είναι φως και η άλλη νυκτερινό όνειρο. Όπως, λοιπόν, εννοήσαμε με τα παραπάνω, ο θρησκευτικός ανθρωπισμός σχετίζεται αλλά δεν ταυτίζεται με τον ηθικό ανθρωπισμό. Μετά τον θεοκρατικό Μεσαίωνα απομυθοποιήθηκαν οι αντιλήψεις για τον κόσμο, την Φύση και τον άνθρωπο, και έτσι αντιμετώπιστηκαν όλα τα ανθρώπινα: Δηλαδή, η κρατική εξουσία, η κοινωνική

διάρθρωση, οι σχέσεις των δύο φύλων, και γενικότερα η διανθρώπινη συμπεριφορά και τα ανθρώπινα δικαιώματα, και άρχισαν να αναπτύσσονται σωστά όλες οι ανθρώπινες επιστήμες.

Τα θρησκευτικά συστήματα εξακολουθούν να υποδουλώνουν και να εκμηδενίζουν την ανθρωπότητα. Η θεική ηθική είναι η απόλυτη άρνηση της ανθρωπίνης ηθικής, αφού επιτάσσει να αγαπάς τον Θεό περισσότερο από τον εαυτό σου και θα πρέπει να τον θυσιάζεις για Εκείνον, προκειμένου να σώσεις την ψυχή σου. Εφόσον ο θεός είναι ο αφέντης, ο άνθρωπος είναι ο δούλος, ανίκανος να βρει μόνος του την δικαιοσύνη, την αλήθεια και την αιώνια ζωή, παρά χρειάζεται την θεία αποκάλυψη για να τις επιτύχει. Οι αντιπρόσωποι του Θεού στην γη, μόλις αναγνωριστούν, ζη-

τούν την δίχως όρια υποταγή του ανθρώπου. Οι άνθρωποι, οι δούλοι του Θεού, πρέπει να είναι δούλοι της Εκκλησίας. Η ιδέα του Θεού σημαίνει την αποκήρυξη της ανθρώπινης λογικής και δικαιοσύνης.

Ο Θεός δεν είναι επάνω και έξω από τον κόσμο, αλλά είναι το έσχατο βάθος του είναι μας και των βιωματικών εμπειριών μας, η δημιουργική ουσία και το νόημα της ύπαρξής μας, η έσχατη πραγματικότητα που μπροστά της στεκόμαστε με σοβαρότητα και δέος. Η ανθρωπιστική ηθική είναι ανεξάρτητη από τις θρησκευτικές αντιλήψεις. Υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στην θρησκευτικότητα, σαν τάση υπαξιακή του ανθρώπου, και στην επίσημη θρησκεία. Ο ανθρωπισμός και η θρησκευτικότητα συνυπάρχουν όταν η θρησκεία, χωρίς μισαλλοδοξία, ελαφρύνει τον άνθρωπο από την οδύνη του και τότε οδεύει παράλληλα προς τον ανθρωπισμό.

Αντίθετα, όταν η θρησκεία βλέπει μια μερίδα ανθρώπων σαν αντιπάλους, με την επιρροή της αυξάνει τον πόνο και την οδύνη τους και ακόμα, με τις απαγορεύσεις της συμπιέζει την ζωή των πιστών της. Επίσης, η θρησκεία διατείνεται ότι πέτυχε την ηθικοποίηση του ανθρώπου και την ημέρωση των άγριων ενστίκτων του, αλλά αυτό δεν αληθεύει. Η παιδεία και οι κοινωνικές επιστήμες οδήγησαν την ανθρωπότητα στον ουμανισμό, με

συνεπίκουρο την φωτισμένη θρησκευτικότητα.

Ας μην λησμονούμε ότι οι θρησκευτικές εκτροπές, όπως ιεροί πόλεμοι, η Ιερή Εξέταση κ.α., υπήρξαν αντίθετες προς τον ανθρωπισμό. Κάτω από το φως της επιστήμης της συγκριτικής θρησκευσιολογίας, οι θρησκείες παρουσιάζονται σαν όργανο του ψυχοκοινωνικού ανθρώπου, και ασχολούνται με το πρόβλημα του ανθρώπινου πεπρωμένου και με τα συναισθήματα ιερότητας και ευλάβειας. Οι θρησκείες είναι ψυχοκοινωνικά φαινόμενα, αλλά είναι όμως και ανθρωπινες κατασκευές.

Ένα από τα έργα το ανθρωπισμού είναι να χρησιμοποιήσει την ιερότητα, την υπερβατικότητα, την δεσμευτική ηθική εξουσία, για την κατασκευή καινούργιων και καίριων οργανώσεων σκέψης και πίστης. Σκοπός του ανθρωπιστή δεν είναι η σωτηρία της ψυχής, ούτε η νιρβάνα, ούτε η απλή τέρψη, αλλά η συνεχής βελτίωση και ποιότητα της ζωής και των επιτευγμάτων της. Η παράλληλη γνώμη του Σβάιτσερ,

ότι «ο σεβασμός της ζωής σε όλο το θρησκευτικό του βάθος ενέχει αγάπη και συμπάθεια για κάθε ζωντανό ον», σημαίνει την αποδοχή και την κατανόηση του μυστηρίου της ζωής, και εισάγει τον άνθρωπο σε μια πνευματική σχέση με τον κόσμο και την δημιουργία του.

Η ηθική του ανθρώπου πρέπει να γίνει ο καθολικός ανθρωπισμός. Είναι απαράδεκτο η ζωή του ενός να διατηρείται με τον αφανισμό της ζωής κάποιου άλλου. Είναι απαράδεκτο ο άνθρωπος να βλέπει με αδιαφορία και περιφρόνηση τον συνάνθρωπό του που ανήκει σε άλλη φυλή, θρησκεία, εθνικότητα, κοινωνική θέση. Σε τελευταία ανάλυση, η θεμελιακή ιδέα του καλού συνίσταται στην διατήρηση της ζωής και στο ανέβασμά της σε ανώτατη αγία, ενώ, αντίθετα, το κακό συνίσταται στην καταστροφή της ζωής. Αυτή η ηθική πρέπει να χρησιμεύει σαν ελεύθερο ενωτικό της επιστημονικότητας και της μεταφυσικής πίστης που φωλιάζει μέσα μας.

Όσο προσπαθώ να εισδύσω στο μυστικό της Δημιουργίας, τόσο καταλαβαίνω πως είμαι μακριά από την ουσία του, τόσο πείθομαι πως είναι δυσανάλογο με την διανοητική μου δύναμη.

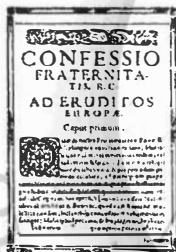
Ελ. Γιαννίδης «Το Μεγάλο Πρόβλημα»

Confessio Franernitaitis. Ο Ροδοσταυρισμός εναντίον της Παπικής Διαστρέβλωσης του Χριστιανισμού

Νικόλαος Χαρακάκος

(Δρ Θρησκευολογίας, Θεολογίας και Φιλοσοφίας)

Η *Confessio Fratertatis* (= Διακήρυξη της Αδελφότητας, δηλαδή της Ροδοσταυρικής) θέτει τον Ροδοσταυρικό Αποκρυφισμό στην υπηρεσία μιας αντιπαπικής Χριστιανικής Μυστικής Θεολογίας. Συγχρόνως, αντιτίθεται στον Ισλαμισμό, σαν να είχε προβλέψει την επικίνδυνη εξάπλωσή του επί των ημερών μας. Διακηρύττουν ότι «Αν και κανένας δεν μπορεί να μας επιρρίψει έστω και την παραμικρή μομφή για αίρεση, κακόβουλη αρχή ή μηχανορραφία ενάντια στην εγκόσμια Κυβέρνηση, ωστόσο κατηγορούμε την Ανατολή και την Δύση (δηλαδή τον Πάπα και τον Μωάμεθ) σαν βλάσφημες ενάντια στον Κύριο Ιησού Χριστό, και με καλή θέληση προσφέρουμε και παρουσιάζουμε στην κεφαλή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας τις προσευχές μας, τα μυστικά μας και τους μεγάλους θησαυρούς από χρυσάφι» (*Confessio fratemintatis* ή Η Ομολογία της Δοξασμένης Αδελφότητας του Εντιμότατου Τάγματος του Ροδοσταυρισμού, απευθυνόμενη προς τους μορφωμένους της Ευρώπης)(1).

Αναζητούν οι Ροδόσταυροι, οι πρόδρομοι των Χριστιανών Ναϊτών Ιπποτών, τον Χριστιανισμό στην μυστικιστική αυθεντικότητά του. Απηχούν, μπορούμε να πούμε, το αντιπαπικό πνευματικό κίνημα της Βοημίας και του Φρειδερίκου Ε. Η Βοημία επαναστάτησε εναντίον του αδιάλλακτου Ιησουϊτη βασιλιά Φερδινάρδου της δυνα-

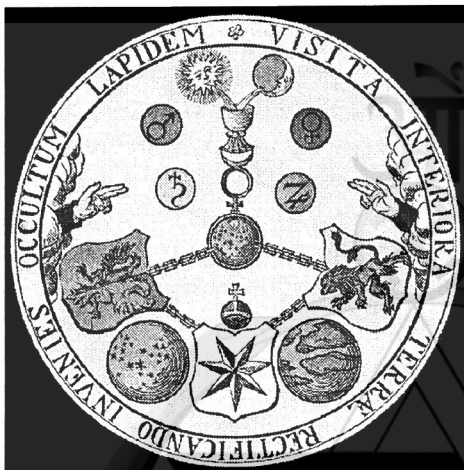
στείας των Αψβούργων. Έτσι, στις 26 Αυγούστου 1619 μΧ, βασιλιάς της στέφθηκε ο μεταρρυθμιστής Φρειδερίκος Ε. Ο βασιλιάς Φρειδερίκος Ε διάκειται ευμενώς προς τον Προτεσταντισμό. Ο ρωμαιοκαθολικισμός και ο Πάπας τού προξενούσαν, ως εκ τούτου, ασίγηστη αντιπάθεια. Ήταν παντρεμένος με την κόρη του βασιλιά της Αγγλίας Ιακώβου Α. Αυτό ενέτεινε την βδελυγμία του για τον παπισμό. Γι' αυτό συμμαχίση με τους επαναστάτες Βοημούς εναντίον των παπικών Αψβούργων. Όμως, ο βασιλιάς της Αγγλίας Ιακώβος Α πρόδωσε τόσο την κόρη του όσο και τον βασιλιά Φρειδερίκο. Για να μην διακινδυνεύσει η συμμαχία του με την Ισπανία, τους άφησε ακάλυπτους στον αντιπαπικό αγώνα τους εναντίον της ρωμαιοκαθολικής απάνθρωπης μισαλλοδοξίας. Μετά από αυτό μόνον, τον χειμώνα του 1620μΧ, κατόρθωσε ο Φρειδερίκος να σταθεί τον θρόνο του. Η Πράγα υποδουλώθηκε στους Αψβούργους.

Αν το πείραμα της Βοημίας είχε ορθοποδήσει, είναι πολύ πιθανό να είχε συντριβεί τότε ο παπισμός, προς όφελος του ανόθευτου Χριστιανικού Μυστικισμού και της Εσωτερικής Μυσταγωγικής Φιλοσοφίας. Κυρίαρχο ρόλο στο πείραμα αυτό είχε παίξει ο μυστηριώδης αποκρυφιστής Δρ. Τζον Ντη (Fr. Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, εκδ. Routledge, 1972). Άλλωστε, η *Confessio Fratemitatis* μοιάζει να είναι συντεταγμένη με αυτόν (J. Dee, *Monas Ieroglyphica*). Αλλά με την *Confessio* και τον Δρ. Ντη προσομοιάζει και ο *Χυμικός Γάμος* (Κρίστιαν Ροζενκρόιτς, εκδ. ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ, 1989). Δεν είναι τυχαίο ότι στην εποχή μας δραστηριοποιείται με πλήρη μυστικότητα στις ΗΠΑ το Κλαμπ της Βοημίας (Bohemian Club).

Η φιλοσοφία της *Confessio* είναι μυστική και μυσταγωγική. Θεμελιώνει την υπερ-επιστημονική κοσμο-ανθρωπολογία: «Δεν διαθέτουμε άλλη φιλοσοφία εκτός από αυτήν που είναι η κεφαλή και το σώμα, το θεμέλιο και το περιεχόμενο όλων των Σχολών, των Επιστημών και των Τεχνών, και η οποία –αν την παρατηρήσουμε στην εποχή μας– θα δούμε ότι περιλαμβάνει πολλά στοιχεία της θεολογίας και της ιατρικής, αλλά ελάχιστα από την σοφία των δικηγόρων. Επιπλέον, ερευνά με επιμέλεια τον ουρανό και την γη. Ή, για να το πούμε με δυο λόγια, αποκαλύπτει και δηλώνει επαρκώς την φύση του ανθρώπου. Γι' αυτό, όλοι οι μορφωμένοι που θα θελήσουν να μας πλησιάσουν και να γίνουν μέλη της αδελφότητάς μας, θα ανακαλύψουν περισσότερα θαυμαστά μυστικά από όσα κατόρθωσαν μέχρι τώρα να αντικρύσουν, να πιστέψουν ή να φανταστούν.» (σελ 77).

Η μυστική ανθρωπογνωσία της C.F. είναι το V.I.T.R.I.O.L.(2) ή V.I.T.R.I.O.L.V.M.(3) της Αλχημείας. Συντάχθηκε το 1614μΧ, προφανώς από τον Βαλεντίνο Αντρέ(4). Διασαλπίζει «σε γενικές γραμ-

μές, την ριζική μεταρρύθμιση της ανθρωπότητας από ηθικής απόψεως, όπως την αντιλαμβάνονταν οι Ροδόσταυροι» (Π. Γράβιγγερ). Ο μυστικισμός της προορίζεται μόνον για τους μνημένους. Άλλωστε, αυτό καθίσταται σαφέστατο: «(...) τα Αρκάνια, δηλαδή η μυστική μας γνώση, δεν πρόκειται να γίνουν γενικά σε όλους γνωστά» (σελ. 80).

Έτσι και οι Ροδόσταυροι θεμελιώνουν τον μητρικό αριστοκρατισμό.

Τα Αρκάνια ή Αρκάνια Αρκάνουμ (Arcana Arcanum=Τα Μυστικά των μυστικών) του Ροδοσταυρισμού μάς παραπέμπουν, επίσης, στην Κιβωτό της Διαθήκης. Συγκεκριμένα στον μυστικό συμβολισμό των διατάξεών της: «Οι διαστάσεις της Κιβωτού ομοιάζουν προς εκείνας ενός κιβωτίου, εις τον λατινικό Arca, εξ

ου και το όνομα Arcanum (απόρρητο, αρκάνιο), το οποίο, κατά τον Παράκελσο, σημαίνει 'σώματων ουσία, αθάνατον, πολύ ανωτέραν των ανθρωπίνων γνώσεων και της ανθρωπίνης διανοήσεως. Η ουσιαστική ιδιότης του αρκανίου είναι να μεταβάλλει, να αλλοιώνει, να ανασυνιστά και να διατηρεί τα σώματά μας»(5). Οι Ροδόσταυροι ενδέχεται να είναι οι Φύλακες του αρκανίου.

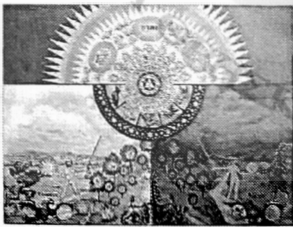
Από το ροδοσταυρικό αρκάνιο οφείλουμε να ερευνούμε για την φιλοσοφική λίθο της Αλχημείας και την Μαθηματική Μαγεία του Αόρατου Κολεγίου, της Βασιλικής Εταιρείας και του Τεκτονισμού. Μας σαγηνεύει αυτή η έρευνα για την αποβολή των μετάλλων: «Ο αθάνατος γιατρός χρησιμοποιεί πολλά ονόματα για τον έμψυχο Υδράργυρο των Σοφών, ή την ψυχή με συνήθεις λέξεις. Και όπως το αρκάνιο ή η ψυχή του Ε.Τ. κρύπτεται εις το σκοτεινό μέρος του Ναού, τοιοιτοτρόπως η ανθρώπινη ψυχή ενδιδαιτάται εις τα πλέον δυσδιάκριτα μέρη του σώματος, η δε ζωτική αρχή των μετάλλων, το 'σπέρμα', όπως την αποκαλούν οι αλχημιστές, είναι κλεισμένη μεταξύ των πλέον ακάθαρτων μερών των μετάλλων» (Ed. Blitz).

Οι Ροδόσταυροι διεκδικούν την αυθεντική διάσταση του Χριστιανισμού. «Ναι», υποστηρίζουν, «ο Θεός μας καλύπτει με τα νέφη Του, έτσι που καμία βία ή εξαναγκασμός δεν μπορεί να μας επιβληθεί» (σελ. 81). Κονταροκτυπιούνται με τον παπικό απολυταρχισμό και αποδοκιμάζουν την Ιερά Εξέταση. Κάθε παπική παραποίηση

του Χριστιανισμού είναι εξοβελιστέα για αυτούς. Άλλωστε, αποτελούν την πλατωνική ανασύνταξη της Χριστιανικής Μυστικής Θεολογίας εναντίον της αριστοτελικής παραχάραξης της από το παπικό ιερατείο (Fr. Yates).

Η *Confessio* συνδέει την Θεολογία με την ιδανική μορφή διακυβέρνησης των ανθρώπων. Το διακηρύττει απερίφραστα: «Ο Θεός δεν αποκλείει κανέναν από την χαρά της Αδελφότητας, η οποία θα οργανωθεί και θα διαρθρωθεί σύμφωνα με ορισμένους βαθμούς, τους οποίους χρησιμοποιούν και εκείνοι που κατοικούν στο Ντακάρ της Αραβίας, και οι οποίοι διαθέτουν ένα πολύ διαφορετικό πολιτικό σύστημα από τους υπόλοιπους Άραβες. Γιατί εκεί κυβερνούν μονάχα οι σοφοί και οι σώφρονες, οι οποίοι, με την άδεια του βασιλιά θεσπίζουν ιδιαίτερους νόμους. Σύμφωνα με αυτό το παράδειγμα θα εγκαθιδρυθεί Κυβέρνηση και στην Ευρώπη (για την οποία μας άφησε λεπτομερή ανάλυση ο Χριστιανός Πατέρας μας), αφού πρώτα εκκληρωθούν όλες οι προϋποθέσεις».

Τίθενται οι βάσεις της μυστικής συναρχιακής άμεσης αξιοκρατίας, που διασταυρώνει την Αλχημεία με τον Νεοπλατωνισμό, τον Γνωστικισμό, την Καμπαλά και τον Αποκρυφισμό. Θεολόγοι και φιλόσοφοι, σαγηνευμένοι από την μυστική ροδοσταυρική συναρχιακή άμεση αξιοκρατία, άρχισαν να εξεγείρονται εναντίον της παπικής απολυταρχίας. Οι Ροδόσταυροι τηρούσαν κανόνες εκπληκτικής μυστικότητας για να προφυλάσσονται από τις παπικές διώξεις. Πίστευαν στην κοσμική αρμονία που διατρανώνεται με τον Χυμικό Γάμο. Θεμελίωσαν επίσης την Απόκρυφη Ροδοσταυρική Οικολογία, που εστιάζεται στην αντίληψη ότι ο πλανήτης Γαία είναι ζωντανός οργανισμός όπως ο ανθρώπινος. Στην *Confessio* απηχείται ακόμη, η απόκρυφη φιλοσοφία του Αόρατου Κολεγίου (A.Comfort, *The Invisble Colledge*, περιοδικό *Revision*, 1988).

Από το Ροδοσταυρικό Αόρατο Κολέγιο προχωρούμε στην Βασιλική Εταιρεία, και από εκεί βαδίζουμε στον Τεκτονισμό. Υφίστανται βάσιμες υπόνοιες ότι ο Ροδοσταυρισμός ιδρύθηκε από τον Δρ. Τζον Ντη (περιοδικό *Revision*). Από αυτόν επηρεάστηκε ο φιλόσοφος Γκ. Λάιμπνιτς στην διαμόρφωση της *Μοναδολογίας* του (A. Comfort, *G.Leibnitz-*

Monadologie). Οι σχετικές έρευνες τείνουν στο συμπέρασμα ότι οι Ροδόσταυροι ήταν αλχημιστές (A.Comfort). Από τον αλχημικό Ρο-

δοσταυρισμό επηρεάστηκαν ο Ρενέ Ντεκάρτ και ο Ισαάκ Νεύτων (A.Comfort). Στον *Χυμικό Γάμο* αναζητούμε την αντίθεση μέσα στο ίδιο το ένδον είναι μας. Η αντίθεση πρέπει να ερευνάται μέσα στο άτομο μας. Αυτό το άτομο μας είναι η μονάδα του Δρ. Τζ. Ντη. Στην *Confessio* διαπιστώνουμε πραγματικά την βδελυγμία για την παπική διαστρέβλωση της Χριστιανικής Μυστικής Θεολογίας. Ομολογείται ανενδοίαστα ότι: «Ακόμη και σήμερα, πολλοί θεοσεβούμενοι σπρώχνονται μυστικά και εντελώς απελπισμένα στην τυραννία του Πάπα. Στην Γερμανία, όμως, τον γκρέμισαν από τον θρόνο του και τον ποδοπάτησαν με υπέρμετρο ζήλο. Το οριστικό του τέλος καθυστέρησε και πρόκειται να το δούμε στις μέρες μας, όταν θα έλθει η σειρά του να υποστεί και εκείνος τα βασανιστήρια στα οποία υποβάλλει τους ανθρωπούς» (*Confessio*).

The Rosicrucian Manifestos

Αναφέροντας ότι στην Γερμανία «τον γκρέμισαν από τον θρόνο του», δείχνουν μια συμπάθεια προς τον Προτεσταντισμό. Είναι γεγονός ότι οι Ροδόσταυροι και οι Προτεστάντες προσομοιάζουν στην αντιπαπική πίστη τους. Άλλωστε, οι Ροδόσταυροι «(..) εν Γερμανία και εν Αγγλία, είχαν κλίνει ολίγον κατ' ολίγον προς την προτεσταντική μεταρρύθμιση, ένθα εύρισκον περισσοτέραν πνευματικήν ανακούφισην, τούτο δε εξηγεί τον σαφή προτεσταντι-

κό χαρακτήρα της προκηρύξεως των Γερμανών Ροδόσταυρων κατά το 1614-1615, της *Fama* και της *Confessio*»(6). Δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε και το ότι ο Ιωάννης Βαλεντίνος Αντρέ και ο Μάικλ Μάερ, αρχηγέτες του Ροδοσταυρισμού, ήταν Προτεστάντες. Εκτός αυτού, το ροδοσταυρικό κίνημα προέρχεται από το Περιστυλίο του Kassel (J.B.Bricaud). Μέλος του Περιστυλίου αυτού ήταν τόσο ο Αντρέ όσο και ο Μάερ.

Η απόλυτη μυστικότητα που αναδύεται από την *Confessio* υποδηλώνει την μνητική φύση αυτής της μυστικότητας: «(...) στους υποκριτές και σε εκείνους που αναζητούν άλλα πράγματα, πέρα από την σοφία, λέμε και βεβαιώνουμε δημόσια μέσω αυτής της διακήρυξης, ότι δεν μπορούμε να γίνουμε γνωστοί και να τους αποκαλυφθούμε. Και πως θα είναι ανίκανοι να μας βλάψουν με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς την θέληση του Θεού. Αντίθετα, θα υποστούν κάθε τιμωρία που αναφέρουμε στον Λόγο. Οι πονηρές συμβουλές τους θα στραφούν εναντίον τους και θα τους ξεσκεπάσουν, ενώ οι θησαυροί μας θα παραμείνουν άθικτοι και αμετακίνητοι μέχρι την άφιξη του Λέοντα, ο οποίος θα ζητήσει να τους χρησιμοποιήσει και

να τους θέσει στην υπηρεσία του για την εγκαθίδρυση και την επικύρωση της Βασιλείας του» (σελ. 80).

Η *Confessio Fratemitatis*, όπως και η *Fama Fratemitatis*, γοήτευσε τους τότε επιστήμονες, λογίους και διανοούμενους. Κυρίως γοήτευσε τον προαναφερόμενο Μάερ, θεράποντα ιατρό του αυτοκράτορα Ροδόλφου ΙΑ, που υπεραμυνόταν των ιδεών του Ροδοσταυρισμού (J.Bricaud). Ο Μάερ δεν αρκέστηκε να υποστηρίξει τον Ροδοσταυρικό κίνημα στα πλαίσια του Περιστευλίου του Kassel, που είχε ιδρύσει ο Κόμης Μαυρίκιος του Messen Kassel. Έτσι, το 1616μΧ, πήγε στο Λονδίνο όπου συναντήθηκε με τον επιφανή Άγγλο φιλόσοφο Ρόμπερτ Φλαντ. Ο Φλαντ έγινε ηγέτης των Ροδόσταυρων στην Αγγλία (J.Bricaud). Το 1623μΧ, ο Ροδοσταυρισμός άρχισε να δρα και στην Γαλλία. Η υπερβατική διάσταση είναι εμφανέστατη στο Ροδοσταυρικό κίνημα. Πιστεύεται ότι «ο Κύριος ο Θεός έχει ήδη στείλει ορισμένους Αγγελιοφόρους, οι οποίοι θα διαλαλήσουν το θέλημά Του» (*Confessio*). Αγγελιοφόροι θεωρούνται οι Μύστες Ροδόσταυροι, οι οποίοι διακρίνονται σε δύο ομάδες:

1) *Rosae Crucis* (Ροδόσταυροι), που ασχολούνται με πειραματικές έρευνες επί της Φύσεως, και

2) *Aureae Crucis* (Χρυσόσταυροι), που μελετούν την Καμπαλά και θεμελιώνουν την Χριστιανογνωστική Θεοσοφία.

Ο Ντεκάρτ έγινε Ροδόσταυρος στην Ολλανδία (J.Bricaud, σελ. 28). Βάσει χειρογράφου του Μάερ (στην βιβλιοθήκη της Λειψίας, Γερμανία), το 1570μΧ υφίστατο στην Γερμανία το Τάγμα των Αδελφών του Χρυσού Ροδόσταυρου. Στην Αγγλία προσχώρησε στους Ροδόσταυρους ο Φράνσις Μπέηκον, οραματιζόμενος μια νέα Ατλαντίδα (Φ. Μπέηκον, *Novum Atlantis*). Το έργο αυτό του Φ.Μπέηκον οδήγησε στην ίδρυση του Αόρατου Κολεγίου. Ο βασιλιάς της Αγγλίας Κάρολος ΙΑ αναγνώρισε επίσημα το Κολέγιο ως Βασιλική Εταιρεία (Royal Society). Το 1652μΧ, ο ιδρυτής της θεομαγικής ανθρωποσοφίας Τόμας Βον (*Antroposophia Theomagica*) μετέφρασε την *Confessio* στα αγγλικά.

Είναι χαρακτηριστικό πως, μολονότι ο Βον «(...) ανακοινώνει εις τον πρόλογον της αγγλικής εκδόσεως της *Fama* ότι δεν είχε προσωπικές σχέσεις με τους Ροδόσταυρους (...), υπήρξεν ούτος εις των ηγετών της Ροδοσταυρικής κινήσεως» (J.Bricaud). Ήταν «(...) ένας μεγάλος χημικός, ένας διακεκριμένος γιος του Πυρός, ένας πεπειραμένος φυσικός και συγχρόνως, ένας αφοσιωμένος εργάτης της Ροδοσταυρικής Αδελφότητας» (Wood, *Athenae Oxoniensis*). Διετέλεσε υπηρέτης «(...) του Λέοντος, συμβολίζοντος το σταθερόν (...)» (Ed. Blitz, σελ 97). Η είσοδος των Ροδόσταυρων στον Τεκτονισμό

ανιχνεύεται στα μέσα του 17ου αιώνα μΧ (J.Bricaud).

Η μυστικιστική αξία των συμβόλων διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο στην *Confessio*. Αυτήν την αξία αναλύουν ως εξής: «Όπως ενσωμάτωσε ο Θεός σε διάφορα μέρη της Αγίας Γραφής τα σύμβολα και τα γράμματα, κατά τον ίδιο τρόπο τα έχει εντυπώ-

σει πολύ φανερά στην θαυμαστή δημιουργία του Ουρανού και της Γης, καθώς και σε όλα τα πλάσματα. Όλα αυτά συμβαίνουν με τέτοιο τρόπο, που μπορούμε να γνωρίζουμε εκ των προτέρων και να προβλέπουμε πόσο θα διαρκέσει το έρεβος της σκοταδιστικής Εκκλησίας(7), όπως μπορεί ο Μαθηματικός(8) ή ο Αστρονόμος(9) να προβλέψει τις εκλείψεις που πρόκειται να συμβούν. Από αυτά τα σύμβολα ή γράμματα δανειστήκαμε το μαγικό μας γραπτό και φτιάξαμε μια νέα γλώσσα για δική μας χρήση, με την οποία εκφράζεται και διακηρύσσεται η φύση όλων των πραγμάτων. Γι' αυτό δεν είναι άξιο απορίας το ότι δεν είμαστε και τόσο εύγλωττοι στις άλλες γλώσσες, οι οποίες, ως γνωστόν, είναι εντελώς ασύμφωνες με τις γλώσσες των προπατόρων μας –του Αδάμ και του Ενώχ– που εξαιτίας της βαβυλωνιακής σύγχυσης, αποκρύφτηκαν εντελώς»(10).

Οι Ροδόσταυροι διεκδικούν την μυστική αυθεντικότητα του Χριστιανισμού και μας παροτρύνουν: «(...) σας προτρέπουμε να διαβάσετε διαρκώς και με επιμέλεια την Αγία Γραφή, γιατί όποιος συμμετέχει στις απολαύσεις που κρύβονται εκεί, ανοίγεται μπροστά του ένας θαυμαστός δρόμος που οδηγεί στην Αδελφότητά μας»(*Confessio*). Αντιδρούν στην παπική παραχάραξη της χριστιανικής πίστης. Οραματίζονται τον χριστιανικό μυστικισμό. Ισχυρίζονται ότι: «(...) δεν έχει δοθεί στον άνθρωπο πιο άξιο, πιο υπέροχο, πιο θαυμαστό και πιο ωφέλιμο βιβλίο από την Ιερή Βίβλο». Η Αγία Γραφή γίνεται πνευματικό όπλο τους εναντίον του Πάπα. Ορμώνται από την αλχημική μεταστοιχείωση, ως αυθεντικοί Χρυσόσταυροι (*Aureae Crucis*) υποστηρίζουν ότι: «Επειδή (...) η μεταστοιχείωση δεν περικλείει μόνο την γνώση της Φύσης, ούτε μόνο την γνώση της Θεραπευτικής αλλά φανερώνει αναρίθμητα μυστικά και θαύματα, γι' αυτό είναι απαραίτητο να επιθυμούμε ειλικρινά να φθάσουμε σε μια βαθιά γνώση και κατανόηση της Φιλοσοφίας».

Ταυτίζουν την Φιλοσοφία με την Μεταστοιχειωτική Μυστικιστική Αλχημεία. Εκφράζουν την αυθεντική, όμως, μυστικιστική αλχημεία. Προτείνουν: «Σαν συμπέρασμα της Ομολογίας μας, οφείλου-

με να εισηγηθούμε με τιμότητα να βάλετε στην άκρη, αν όχι όλα, τουλάχιστον τα περισσότερα βιβλία των ψευδο-αλημιστών που θεωρούν αστείο ή διασκεδάση το να κάνουν κακή χρήση της Αγίας Τριάδας, να την χρησιμοποιούν για άχρηστα πράγματα ή να εξαπατούν τους ανθρώπους με τις πιο παράξενες εκείνες και σκοτεινές φράσεις, για να ξαλαφρώσουν τους αφελείς από τα λεφτά τους» (σελ. 89).

Επιτίθενται έτσι, στην αγυρτεία. Καταθέτουν την δική τους Ομολογία Πίστης. Διακηρύττουν ότι: «(...) ομολογούμε αληθινή και ειλικρινή πίστη στον Χριστό (...). Καταδικάζουμε τον Πάπα, (...) εντρυφούμε στην αληθινή Φιλοσοφία (...) διάγουμε μια χριστιανική ζωή, (...) καλούμε και προσκαλούμε καθημερινά περισσότερα άτομα στην Αδελφότητά μας, στην οποία αποκαλύπτεται το Θεϊκό Φως (...)» (σελ. 90).

Αυτή η εσωτερική αναζήτηση του Θεϊού Φωτός είναι η κινητήρια πνευματική δύναμη του Ροδοσταυρισμού. Ορμώνονοι οι Ροδόσταυροι από τον Μυστικό Χριστιανισμό καθορίζουν την Δυτική Εσωτερική και Αποκρυφιστική Παράδοση.

Σημειώσεις:

(1) *Fama et Confessio Fraternitatis*, εκδ. ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ, 1990

(2) *Visita Interiora Terrae Rectificato Invenies Occultum Lapitem* (=Επισκέψου το Εσωτερικό της Γης και αφού Καθαρθείς, θα Ανακαλύψεις την Απόκρυφο Λίθο). Άμεση είναι η συσχέτιση με τον Σμαράγδινο Πίνακα του Ερμη Τρισμέγιστου.

(3) *Visita Interiora Terrae Rectificato Invenies Occultum Lapitem Vera Medicinius*. Βλ. Α. Διαμαντόπουλος, «Ο Σκοτεινός Θάλαμος».

(4) Βλ. Π. Γράβιγερ, Τεκτονικό Μουσείο, «Η Προϊστορία της Αδελφότητας των Ροδοσταύρων», εκδ. Τετρακτύς, 1999.

(5) Βλ. Π. Γράβιγερ, Τεκτονικό Μουσείο- Ed. Blütz, Η Ερμητική Καταγωγή του Τεκτονικού Βαθμού της Βασιλικής Αψίδας του Δόγματος της Υόρκης.

(6) Βλ. Π. Γράβιγερ, Τεκτονικό Μουσείο - J.B.Vicaud, «Το Ιστορικό της Ροδοσταυρικής Κινήσεως».

(7) Δεν εννοεί τον Χριστιανισμό αλλά τον σκοταδισμό του παπισμού

(8) Η Μαθηματική Μαγεία είναι ο Ροδοσταυρισμός.

(9) Η Αστρονομία είναι ο Φιλοσοφικός Τεκτονισμός.

(10) Θ. Π. Τάσιου, «Η Συμβολική Τεκτονική», εκδ. ΔΙΟΝ, 1974 (Θεσσαλ. 1993) – Σ.Νικολακόπουλου, «Φροντιστηριακά Μαθήματα εις βαθμό Μαθητού», Ανατολή Πειραιώς, και «Σύμβολα, Αλληγορίες και Ερμηνείες», εκδ. Αγγελάκης 2010.

Η Αναγκαιότητα της Μελέτης

Pablo Sender

(Περιοδικό *Theosophy Ezine*, Νοέμβριος 2011)
(Μετάφραση: Ιφιγένεια Κασταμονίτη)

Είναι απαραίτητο να μελετά κάποιος με σκοπό την πνευματική ζωή;

Ζούμε στην εποχή της «πληροφόρησης» και ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του κόσμου μας είναι ότι μπορούμε, σχεδόν στιγμιαία, να έχουμε πρόσβαση σε κάθε είδους γνώση. Αυτό, φυσικά, έχει ως αποτέλεσμα πρωτοφανείς δυνατότητες σε πολλούς τομείς, αλλά ταυτόχρονα προκαλεί έναν αριθμό προβλημάτων. Ένα εξ αυτών είναι ότι, σήμερα, πολλοί άνθρωποι νιώθουν κορεσμένοι, υπερφορτωμένοι με κάθε είδους πληροφορίες. Κατά συνέπεια, όταν κάποιος που δεν μένει ικανοποιημένος από τον τωρινό τρόπο ζωής του, στρέφεται για μια εναλλακτική λύση στην πνευματικότητα, δεν επιθυμεί και τόσο να εμπλακεί στην αναζήτηση ενός νέου είδους γνώσης που να απαιτεί μεγάλη διανοητική προσπάθεια εκ μέρους του.

Η Θεοσοφία εντούτοις, όπως και πολλές θρησκευτικές παραδόσεις της Ανατολής, θεωρεί την μελέτη σημαντικό παράγοντα πνευματικής ανάπτυξης.

Εγείρεται λοιπόν το ερώτημα: Πόσο πρέπει να μελετάμε;

Σε μια προσπάθεια να απαντήσω σε αυτό, έστω μερικώς, στράφηκα πίσω στην δική μου πορεία αναζήτησης, προσπαθώντας να εξακριβώσω με ποιο με επηρέασε η μελέτη της θεοσοφικής διδασκαλίας. Το πρώτο πράγμα που αντιλήφθηκα είναι ότι, ερχόμενος σε επαφή με μια βαθιά πνευματική φιλοσοφία, κατάφερα να αλλάξω άποψη για την ζωή. Οι περισσότεροι από εμάς γαλουχούμαστε με έναν τρόπο σκέψης που επικεντρώνεται στην υλική όψη της ύπαρξης.

Συνειδητά ή ασυναίσθητα μαθαίνουμε να εστιάζουμε σε ανάγκες, στόχους και ανταμοιβές που ανήκουν στην σφαίρα της ύλης. Το πρόβλημα είναι ότι αυτή η υλιστική κοσμοθέαση συχνά καθίσταται εμπόδιο στην πνευματικότητα. Η μελέτη της θεοσοφικής διδασκαλίας, λοιπόν, μου επέτρεψε να κατανοήσω την δική μου ύπαρξη με έναν νέο τρόπο. Μπορούσα να αντιμετωπίζω τις καθημερινές μου εμπειρίες με μια νέα στάση ζω-

ής, πιο ευνοϊκή απέναντι στην πνευματική ανάπτυξή μου.

Ένα άλλο σημαντικό αποτέλεσμα της μελέτης αυτής είναι ότι ενθάρρυνε και υποστήριξε τις προσπάθειές μου στην αρχή κάθε επόμενου σταδίου στην πνευματική μου πορεία. Από την στιγμή που βιώνει κανείς, σε έναν κάποιο βαθμό, το αποτέλεσμα μιας πνευματικής εξάσκησης, αποκτά περισσότερη αυτοπεποίθηση και ενέργεια, στοιχεία που είναι απαραίτητα στην διατήρηση της εξελικτικής του κατεύθυνσης παρά τις δυσκολίες που συχνά συναντά. Εφόσον όμως αυτή η εμπειρία προκύπτει, τυπικά, μόνον κατόπιν μιας ιδιαίτερης διαδικασίας δράσης για ορισμένο χρονικό διάστημα, τι είναι εκείνο που υποστηρίζει τις προσπάθειές μας σε κάθε ξεκίνημα; Διαπίστωσα ότι η διανοητική βεβαιότητα που αποκτά κανείς διαμέσου της μελέτης, συνιστά μέγιστη βοήθεια στην παραγωγή πεποίθησης και ενθουσιασμού.

Ας έχουμε κατά νου ότι η πνευματική μελέτη δεν περιλαμβάνει απλώς διάβασμα και συγκέντρωση πληροφοριών. Η πληροφόρηση από μόνη της δεν επιφέρει μεταμόρφωση στην συνειδητότητά μας. Οφείλουμε να στοχαζόμαστε επάνω σε όσα διαβάζουμε, να τα ερευνούμε και να προσπαθούμε να συλλάβουμε πραγματικά την έννοια της διδασκαλίας, έτσι ώστε να

μπορέσουμε να επιτύχουμε μια προσωπική ενόραση για το αντικείμενο της μελέτης μας. Για τον λόγο αυτό, η θεοσοφική λογοτεχνία συχνά μας παροτρύνει να διαβάζουμε, ας πούμε, επί πέντε λεπτά και κατόπιν να στοχαζόμαστε επάνω σε όσα διαβάσαμε. Διότι μόνον με την βοήθεια της ενόρασης και την ειλικρινή προσπάθεια εξάσκησης όσων διαβάζουμε, η γνώση θα μεταμορφωθεί σε σοφία.

Υπάρχουν πολλά να μελετήσει κανείς. Εγείρεται λοιπόν το νέο ερώτημα: Από πού να ξεκινήσουμε;

Καθένας από εμάς είναι διαφορετικός. Κατά συνέπεια, διαφέρουν και οι δρόμοι μας. Στο μικρό βιβλίο «Στα Πόδια του Διδασκάλου», υπάρχει μια γενική αρχή που λέει ότι: «Να μελετάς εκείνο που θα σε βοηθήσει περισσότερο να βοηθάς τους άλλους». Υπό αυτήν την έννοια, ας προχωρούμε εξ αρχής στο πνευματικό μας μονοπάτι εν αρμονία και δικαιοσύνη, έτσι ώστε να μην αποτελέσει το διάβα μας αυτό μια εγωιστική δραστηριότητα που αργά ή γρήγορα θα μας φέρει σε κατάσταση αποτελμάτωσης. Βέβαια, θα πρέπει να κατανοήσει κανείς με έναν ευρύτερο τρόπο την παραίτηση «να βοηθάς τους άλλους», ενθυμούμενος ότι η μεταμόρφωση του εαυτού συνιστά ένα σπουδαίο τμήμα της προσφοράς μας προς την ανθρωπότητα.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

C. Jinarayadasa

(Παγκόσμιος Πρόεδρος της Θ.Ε., 1945-1953)

*(Ομιλίες στο Σικάγο, 1910, και στο Ετήσιο Συνέδριο της Θ.Ε.
της Βιρμανίας, 1914)*

*(Από το θεοσοφικό περιοδικό The Light Bearer, Καναδάς, Μάιος 2004)
(Μετάφραση: Ιφργένεια Κασταμονίτη)*

(Μέρος 5ον)

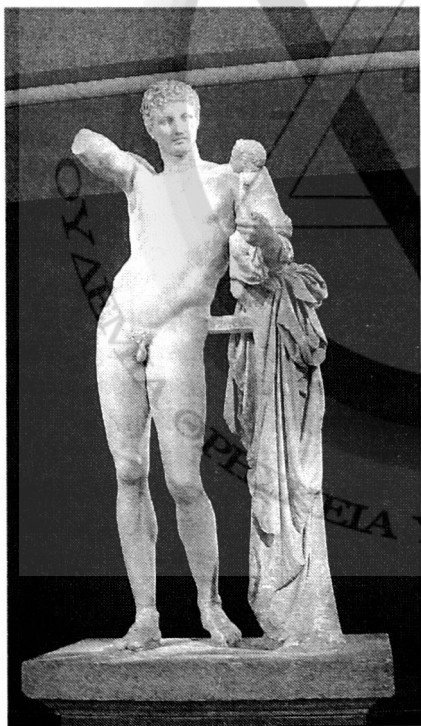
Θεοσοφία και τέχνη

Η αξία της Τέχνης στην ζωή μας αυξάνεται καθημερινά, καθώς ο άνθρωπος αναπτύσσει περισσότερο την ικανότητά του να σκέπτεται και να αισθάνεται. Όσο πιο ανεπτυγμένος είναι ο πολιτισμός, τόσο ισχυρότερη η επίδραση της Τέχνης στην ζωή μας, ενώ η δυνατότητα της καλλιτεχνικής σύλληψης και έκφρασης του ανθρώπου λαμβάνει την μορφή μιας σταθεράς στην εξελικτική του πορεία. Εάν εξετάσουμε την Τέχνη από την σκοπιά της Θεοσοφίας, θα αντιληφθούμε για ποιο λόγο συμβαίνει το παραπάνω.

Καθετί στην ζωή οδηγεί στην δράση. Ο άνθρωπος δρα ακόμη και εν μέσω βαθύ διαλογισμού, και μάλιστα πολύ πιο έντονα από όσο όταν με τις πράξεις του απλώς διαταράσσει την φυσική ισορροπία του περιβάλλοντος. Κάθε δράση συνιστά την τελική έκφραση μιας ροής νοητικών ή συναισθηματικών ενεργειών. Όταν αυτή εδράζεται στην λογική, το αποτέλεσμα χαρακτηρίζεται από σοφία και ορθότητα, διότι η λογική πραγματεύεται αλήθειες και όχι ψεύδη. Όταν η σκέψη θεμελιώνεται στην αλήθεια και διέπεται από τετράγωνη λογική ως προς τα πράγματα στην Φύση, η απορρέουσα δράση είναι ορθή και παράγει καλό για τον ίδιο τον άνθρωπο αλλά και για το σύνολο. Έργο της Επιστήμης είναι η ορθή δράση διαμέ-

σου εκπαίδευσης του νου ώστε να διακρίνει καθετί αντικειμενικά. Από την άλλη πλευρά, έργο της Τέχνης είναι η ορθή δράση διαμέσου ορθών συναισθημάτων.

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στα ανθρώπινα συναισθήματα, μέσω των οποίων μπορούμε να προσεγγίσουμε το αληθές ταχύτερα από όσο μέσω της σκέψης, ακόμη και όταν ο νους είναι προικισμένος με διακριτική ικανότητα εξαιρετης ποιότητας. Η συναισθηματική φύση του ανθρώπου περιέχει επιθυμίες με σχεδόν κτηνώδη χαρακτηριστικά, αλλά περικλείει και συναισθήματα που διανοίγουν αποθήκες σημαντικής δύναμης, η οποία τον καθιστά απόλυτο κυρίαρχο των καταστάσεων. Η ιδιαίτερη ευαισθησία στο κάλλος ενός ηλιοβασιλέματος, ίσως προκαλέσει μια στιγμιαία ανάδυση εμπειριών ζωής από το παρελθόν, προβάλλοντάς τις με έντονο τρόπο ως σύνολο στον συναισθηματικό κόσμο χωρίς γενικότητες. Μια μουσική στροφή με ιδιάζοντα τόνο, ίσως προσφέρει την ευκαιρία μιας φευγαλέας ματιάς στον παράδεισο που ελπίζουμε να δούμε, ή που έχουμε χάσει. Η ομορφιά ενός ανθρώπινου προσώπου μπορεί να στρέψει την προσοχή μας εκεί όπου όλες οι φιλοσοφίες οδηγούν αναζητώντας αιώνιες αλήθειες.

Συνεπώς, ο συναισθηματικός μας κόσμος παρέχει εξίσου συμπεράσματα υψηλής νοημοσύνης και μερικές φορές, μάλιστα, με εντονότερο και αληθέστερο τρόπο. Η κατανόηση της θεοσοφικής διδασκαλίας οδηγεί στην σύλληψη της φύσης των συναισθημάτων που είναι απαραίτητα στην Τέχνη. Εξετάζοντας υποκειμενικά ένα συναίσθημα, το ορίζουμε ως είδος ψυχολογικής διάθεσης. Εξετάζοντάς το, όμως, αντικειμενικά, αντιλαμβανόμαστε την δραστηριότητα ενός λεπτότερου φορέα της ψυχής που αποκαλείται αστρικό σώμα.

Η φύση των ανθρώπινων συναισθημάτων, λοιπόν, εξαρτάται από την αγνότητα του δομικού υλικού του αστρικού μας σώματος, από την λεπτότητα της υφής

του και την πλαστικότητα του. Πρακτική εφαρμογή της Θεοσοφίας στον τομέα της Τέχνης σημαίνει κυρίως καθαρισμό και εκπαίδευση του ανθρώπινου συναισθηματικού κόσμου. Δεδομένου ότι οι εμπειρίες του αστρικού μας σώματος εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τα ερεθίσματα που λαμβάνει μέσω του φυσικού μας φορέα, ο εξαγνισμός αυτού του τελευταίου αποτελεί πρώτιστη αναγκαιότητα στην ζωή μας.

Είμαστε ό,τι καταναλώνουμε. Εάν, λοιπόν, το διαιτολόγιό μας περιλαμβάνει σάρκα ζώου, το φυσικό μας σώμα αποκτά χονδροειδή υφή που επηρεάζει αντίστοιχα το αστρικό μας, ή φορέα των συναισθημάτων. Εάν, όμως, η τροφή μας είναι αγνή και αμόλυντη, τότε η εκλεπτυσμένη υφή του φυσικού μας φορέα τροφοδοτεί με αγνότητα και λεπτότητα το αστρικό μας σώμα. Αληθεύει, φυσικά, ότι ορισμένοι από τους διασημότερους καλλιτέχνες είχαν σώματα χονδροειδή, κι εντούτοις δημιούργησαν κορυφαία έργα. Αυτό όμως σημαίνει ότι θα μπορούσαν να είχαν μεγαλοουργήσει ακόμη περισσότερο, εάν τμήμα της δημιουργικής συναισθηματικής τους ενέργειας δεν χανόταν κατά την μεταφορά της από το αστρικό στο φυσικό τους σώμα. Παρότι η δύναμη της θέλησης ενέχει την ικανότητα να υπερπηδά τους γνωστούς φυσικούς νόμους, ο γενικός κανόνας παραμένει ίδιος: όσο αγνότερο είναι το φυσικό σώμα, τόσο ευρύτερη η ευαισθησία του στα συναισθήματα και, κατά συνέπεια, μεγαλύτερη η δυνατότητα καλλιτεχνικής έκφρασης του ατόμου.

Επόμενο βήμα στην πρακτική εφαρμογή της Θεοσοφίας στην Τέχνη είναι η εκπαίδευση των συναισθημάτων στην αγνότητα. Με άλλα λόγια, πρέπει να παραμένουν ανεπηρέαστα από οτιδήποτε οδηγεί στην ανηθικότητα, διατηρώντας την ευαισθησία τους μόνο προς εκείνο που επιφέρει αγνότητα. Εδώ εγείρεται το γνωστό ερώτημα: Τι σημαίνει αγνότητα; Ας αφήσουμε κατά μέρος την συνήθη εξήγηση ότι αγνότητα στην Τέχνη θεωρείται η ορθή εκτίμηση του Κάλους. Προς το παρόν δεν κρίνεται απαραίτητο να αναλύσουμε την έννοια του Ιδεατού Κάλους, που συνιστά αμετάβλητη σταθερά, διότι ήδη υπάρχει κάποια σχετική γνώση στον κόσμο περί αυτού του θέματος. Επίσης, από πρακτική άποψη στην καθημερινή ζωή, δεν παρατηρείται κάποια δυσκολία στον διαχωρισμό του κοινώς ωραίου από το άσχημο.

Σημασία έχει να συνειδητοποιήσει κανείς ότι, προκειμένου να αναπτυχθεί η καλλιτεχνική ευαισθησία στον άνθρωπο, είναι αναγκαίο να υφίσταται μια συνεχής επικοινωνία του με το Κάλους, αλλά και μια καθοριστική τάση απομάκρυνσής του από καθετί μη ωραίο.

Ελάχιστα αντιλαμβανόμαστε τον βαθμό επιρροής που ασκούν στο αστρικό μας σώμα, και κατ' επέκταση στον συναισθηματικό μας κόσμο, τα σχήματα των αντικειμένων που μας περιβάλλουν, τόσο στις κατοικίες μας όσο και στους δρόμους της πόλης. Δυσαρμονία ήχων και χρωμάτων, ακανόνιστες γραμμές στο σχήμα και την μορφή τους γενικά, όλα δρουν παραμορφωτικά στην συναισθηματική μας φύση, γεγονός που προκαλεί ηθική αδυναμία και εξασθένηση της νοητικής μας ικανότητας. Ο άνθρωπος δυσκολεύεται στην αρετή, κυρίως επειδή περιβάλλεται από τόση πολλή ασχήμια. Είναι γνωστό ότι τα βακτήρια της σκόνης και του αέρα, καθώς και τα ποικίλα παράσιτα, προκαλούν ασθένειες και μειώνουν την ζωτική δύναμη του οργανισμού μας με ορατό ή αόρατο τρόπο.

Ομοίως, στρατιές συναισθηματικών βακτηρίων και καθετί άσχημο από άποψη σχήματος και μορφής, ήχου και χρώματος στο περιβάλλον, προσβάλλουν τον συναισθηματικό μας οργανισμό και τον οδηγούν σε χρόνια ασθένεια ανηθικότητας, που διαβρώνει την ζωτική δύναμη της ψυχής. Ο σύγχρονος πολιτισμός μας δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμη την βαρύτητα της κρυμμένης επιμόλυνσης που λαμβάνει χώρα κάθε στιγμή, παρότι εμείς ελάχιστα το αντιλαμβανόμαστε επειδή έχουμε «συνηθίσει» στην παρουσία της. Η φύση της ψυχής, όμως, δεν περιλαμβάνει την «συνήθεια» στην ασχήμια και το κακό.

Ως εκ τούτου, υφίσταται μια εσωτερική πίεση που εκδηλώνεται εξωτερικά με πράξεις δυστροπίας. Για παράδειγμα, η απισθυμία ενός βρέφους οφείλεται σε δυσφορία του μικροσκοπικού του σώματος, λόγω κάποιας ακατάλληλης τροφής ή άλλης ενόχλησης που το ταλαιπωρεί. Έτσι, ένας άνθρωπος που υφίσταται ανάλογη πίεση από εσωτερική άποψη, μπορεί να αντιδράσει κατά τον ίδιο τρόπο. Κατά συνέπεια, η ύπαρξη ορατής και αόρατης ασχήμιας στην ζωή μας ευθύνεται περισσότερο, μερικές φορές, για τα ανθρώπινα εγκλήματα από όσο μια πιθανή εγκληματική τάση στον χαρακτήρα του ίδιου του ατόμου.

Εφόσον τα αντικείμενα γύρω μας επιδρούν με αόρατο τρόπο στην συναισθηματική μας φύση, καθιστώντας την σκληρότερη και τραχύτερη ή, αντίθετα, πιο ευαίσθητη και εκδηλωτική, η συνειδητοποίηση της θέσης της Τέχνης στην ζωή μας, από πρακτική άποψη, σημαίνει ολοκληρωτική αναδόμηση του περιβάλλοντος. Όταν μά-

λιστα αφορά παιδιά, αυτή κρίνεται ιδιαιτέρως αναγκαία στην διάρκεια της νηπιακής και της εφηβικής τους ηλικίας, δεδομένου ότι τα δικά τους αστρικά σώματα είναι πολύ πιο επιρρεπή σε εξωτερικά ερεθίσματα από όσο ενός ενήλικα. Καθετί στο περιβάλλον ενός παιδιού, ήδη από την στιγμή της γέννησής του, πρέπει να διέπεται από το κάλλος. Οι γραμμές και οι καμπύλες στα διάφορα αντικείμενα, ο χρωματισμός του τοίχου και της οροφής στο δωμάτιό του, η επίπλωση, τα παιχνίδια, όλα πρέπει να στοχεύουν καθοριστικά στην ευεργετική επίδραση του συναισθηματικού του κόσμου. Οι άχαροι θόρυβοι των δρόμων, οι άσχημες εικόνες σε κάποιες περιοχές και οι δυσαρμονικοί ήχοι των πόλεων, όλα πρέπει να εξαλειφθούν προς όφελος των μικρών παιδιών, αν όχι των ενηλίκων.

Επιμένουμε στην ύπαρξη κανόνων σωματικής υγιεινής, έτσι ώστε να έχουμε οργανική υγεία. Δεν θα πρέπει να επιμένουμε εξίσου στην ύπαρξη κανόνων ηθικής υγιεινής, ώστε να διαφυλάσσεται η ψυχική μας υγεία και η ευαισθησία γενικά των λεπτότερων σωματών μας; Η αγνή φύση των συναισθημάτων, λοιπόν, είναι ένα από τα χαρακτηριστικά της ορθότητάς τους, ενώ ένα δεύτερο είναι η συμπόνια. Κανένα συναίσθημα δεν μπορεί να αναπτυχθεί στην ανώτερη εκείνη ευαισθησία που παράγει Τέχνη, εάν δεν εμπειριέχει το παραπάνω χαρακτηριστικό, έστω σε ένα κάποιο βαθμό, προς όλη την ανθρωπότητα. Η φράση «τέχνη για την τέχνη» δεν ισχύει ως αξίωμα, εάν με αυτήν εννοείται ότι μπορεί να υπάρξει ένας κόσμος τέχνης και κάλλους χωρίς καμία σύνδεση με τους ανθρώπινο κόσμο. Διότι οι ρίζες της ύψιστης Τέχνης, συνειδητής ή μη, βρίσκονται στις καρδιές των ανθρώπων, έστω και αν τα κλαδιά της μπορούν να ανυψώσουν τα άνθη τους στον ουρανό.

Όσο περισσότερο διευρύνεται ο συναισθηματικός κόσμος του καλλιτέχνη, διαπνεόμενος από συμπόνια για τις οδύνες, τα όνειρα και τις ελπίδες των ανθρώπων, τόσο ευρύτερος καθίσταται ο καλλιτεχνικός του ορίζοντας, ενώ τα έργα του εκτιμούνται σε μεγαλύτερο βαθμό παγκοσμίως. Ο καλλιτέχνης, λοιπόν, οφείλει να καλλιέργησει την συμπόνια διαμέσου παρατήρησης, διαλογισμού, ταξιδιών και προσφοράς υπηρεσίας. Χρησιμοποιώντας επί τούτου τα εξαγνισμένα συναισθήματά του ως εργαλεία στην τέχνη του, πρέπει παράλληλα να τα ενδυναμώνει με έναν διευρυμένο και εξαγνισμένο νου. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη ευλογία για έναν καλλιτέχνη από την μελέτη της Θεοσοφίας, η οποία διδάσκει την φύση των ανθρώπινων συναισθημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και το «Θείο Σχέδιο για την ανθρωπότητα», βαθύς στοχασμός επί του οποίου συνιστά αιώνια πηγή σοφίας και καθαισμού.

Η απόλυτη καλλιτεχνική ανάπτυξη μπορεί να είναι δυνατή σε λίγους μόνον ανθρώπους λόγω ιδιοσυγκρασίας, αλλά δεν υπάρχει άνδρας, γυναίκα ή παιδί που να μην διαθέτουν μερική έστω ικανότητα καλλιτεχνικού συναισθήματος και έκφρασης.

Πρέπει, λοιπόν, να καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια για την αφύπνιση της λανθάνουσας καλλιτεχνικής τάσης των μικρών παιδιών, ώστε να εκτιμούν το κάλλος. Όχι απλώς να περιβάλλονται από όμορφα αντικείμενα, αλλά και

να διδάσκονται τον τρόπο να τα δημιουργούν.

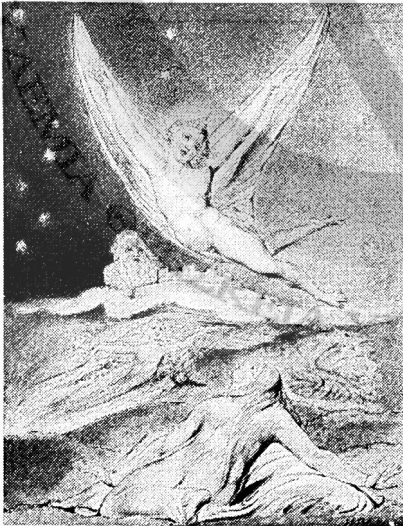
Η ενέργεια του φυσικού σώματός τους πρέπει να εξοικειώνεται με την έννοια του ρυθμού, διαμέσου του χορού. Η όρασή τους και ο εγκέφαλός τους πρέπει να εκπαιδεύονται μέσω σχεδίων ή ζωγραφικής. Να διδάσκονται τους καθαρούς τόνους των ήχων στην ομιλία και το τραγούδι, ενώ η φαντασία τους πρέπει να καλλιεργείται διαμέσου της ποίησης και των αφηρημένων μουσικών συνθέσεων. Οι γονείς έχουν υποχρέωση να φροντίζουν για την σωματική υγεία των τέκνων τους. Χρέος τους, όμως, είναι εξίσου η καλλιέργεια των ευγενών τάσεων. Όταν η ευαίσθητη και ακηλίδωτη παιδική συναισθηματική φύση περιβάλλεται από καθετί ευγενές και άριστο από καλλιτεχνική άποψη, δίδεται μια τεράστια παρώθηση στην εκδίπλωση του Θείου Πνεύματος στον άνθρωπο. Διότι η Τέχνη δεν συνιστά απλώς μια ιδιότητα της ψυχής, αλλά κατά κύριο λόγο ένα στοιχείο της βαθύτερης δομής της.

Στην πορεία της εξελικτικής διαδικασίας, η άνευ αισθήσεων φύση ενός ορυκτού παραχωρεί την θέση της στην ευαισθησία ενός φυτού. Το χαώδες αυτό φυτικό χαρακτηριστικό, με την σειρά του, παραχωρεί την θέση του στην πλημμύρα παθών ενός ζώου, ενώ οι ατελείς σκέψεις του τελευταίου μεταβάλλονται –σε επόμενο εξελικτικό στάδιο– στις συγκεκριμένες νοητικές διεργασίες ενός εκπροσώπου του ανθρώπινου βασιλείου. Κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο, η νοητική δυνατότητα ενός ανθρώπου να κατανοεί, ενισχύεται μέσω της Διαισθήσης. Στους περισσότερους ανθρώπους, το εν λόγω εσω-

τερικό στοιχείο ενυπάρχει σε λανθάνουσα κατάσταση και ελάχιστα μόνον βιώνουν συνειδητά την ύπαρξή του. Το επόμενο στάδιο, όμως, στην εξελικτική πορεία του ανθρώπου είναι κατανόηση της ζωής υπό το πλήρες φως της Διαισθήσης. Συνεπώς, η καλλιτεχνική ανάπτυξη του ατόμου καθίσταται πρωτεύουσα αναγκαιότητα για όλους, καθώς παρέχει την δυνατότητα να εκπληρώσουμε τον σκοπό της ζωής μας με συντομότερο και πιο ολοκληρωμένο τρόπο από ό,τι η σκέψη. Με άλλα λόγια, να τον εκπληρώσουμε διαμέσου της Διαισθήσης.

Αληθεύει ότι ένας εξευγενισμένος νους δίχως ίχνος προσωπικού εγώ, σε συνδυασμό με την επιθυμία της προσφοράς υπηρεσίας, αγγίζει το επίπεδο της Διαισθήσης. Οι μεγάλοι φιλόσοφοι, κυρίως, αντιμετωπίζουν τα προβλήματα της ζωής με τον ίδιο ενορατικό τρόπο που παρέχει η Διαισθηση όταν αντανακλάται στην Τέχνη. Είναι ευκολότερο, ωστόσο, στους ανθρώπους να καλλιεργήσουν συναισθήματα συμπόνιας, παρά να αποβάλλουν το προσωπικό εγώ από το νου τους. Κατά συνέπεια, ενώ η Επιστήμη και η Φιλοσοφία συνιστούν ουσιώδεις αναγκαιότητες στον ανθρώπινο πολιτισμό, αναπτυσσόμαστε ταχύτερα μέσω της καλλιέργειας των καλλιτεχνικών μας τάσεων. Διότι, όταν ο άνθρωπος περιβάλλεται από κάλλος και εκπαιδεύεται να αποκρίνεται στην ωραιότητά του, αφυπνίζεται η διαισθήσή του και του αποκαλύπτει μιαν αλήθεια ανώτερη και μεγαλύτερης διάρκειας από ό,τι του παρέχει η Επιστήμη.

Το μέγα πλεονέκτημα της διαισθητικής θέασης της αλήθειας συ- νίσταται στο ότι ενέχει πάντοτε φύση συνθετική. Καθετί αληθινό

που ανακαλύπτεται διαμέσου της διαισθήσης συνδέεται με την ολότητα της αλήθειας, και έτσι ο άνθρωπος μπορεί να προχωρήσει περαιτέρω στις ανακαλύψεις του, ακολουθώντας μια πορεία δίχως στάσεις και παρακάμψεις. Εξετάζοντας τα πράγματα υπό το φως της διαισθήσης, μας αποκαλύπτονται από την σκοπιά ενός κέντρου και με πολύ μεγαλύτερη σαφήνεια από όσο όταν εξετάζονται μέσω μιας καθαρά νοητικής διαδικασίας, έστω και αν αυτή ενέχει ανώτατη φύση.

Από την στιγμή που θα κατανοη-

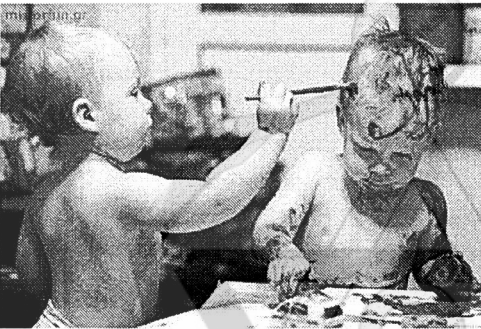
θεί ευρύτερα η εσωτερική δύναμη της Τέχνης και θα χρησιμοποιηθεί με πλήρη επίγνωση, δύσκολα θα βρεθεί άλλη επίδραση ζωής με τόσο φιλανθρωπικό χαρακτήρα. Κάθε συναίσθημα που εξυψώνεται μέσω της Τέχνης, μπορεί να παρομοιαστεί με τμήμα ενός παγκόσμιου συναισθηματικού κύκλου, ο οποίος αποτελείται από τα συναισθήματα όλων των ανθρώπων. Κάθε καλλιτεχνικό έργο –αν και όχι η απλή φανταστική απεικόνιση αλλά μια αληθινή δημιουργία, που συνιστά παράθυρο στον Θείο Κόσμο των Ιδεών– συνδέει τον δημιουργό του με όλους τους ανθρώπους, καθιστώντας τον ένα με ολόκληρη της ανθρωπότητα.

Στην διάρκεια της γήινης ζωής, όταν μια ψυχή είναι προικισμένη με την ικανότητα ενός είδους τέχνης μόνον, σε επίπεδο νοητικό ή συναισθηματικό, ακόμη και τότε συνδέεται με ολόκληρο τον κόσμο στο μέτρο της δικής της, φυσικά, καλλιτεχνικής ευαισθησίας. Ένας μεγάλος ποιητής ή ένας ζωγράφος, ένας γλύπτης ή μουσικός, λαμβάνει θέση αιώνιου ιερέα της ανθρωπότητας, συνδέοντας την παντοτινά με το Θεϊόν. Η συνδετική αυτή ιδιότητα της Τέχνης συνιστά μια δύναμη που δεν έχει ακόμη κατανοηθεί σε όλη την έκτασή της από τους ανθρώπους, παρά μόνον αμυδρά. Όταν ένας πολιτισμός, σε οποιαδήποτε χώρα, εμπεριέχει ενστικτωδώς καλλιτεχνική φύση, εκεί κάθε εχθρότητα και αυστηρότητα πρέπει οπωσδήποτε να εξαλειφθούν οριστικά, διότι αγάπη της τέχνης σημαίνει αγάπη της Ολότητας, απειροελάχιστο τμήμα της οποίας αποτελεί κάθε άνθρωπος. Εκτός αυτού, διαμέσου της καλλιτεχνικής ανάπτυξης προκύπτει ένα αποτέλεσμα που επιφέρει σημαντική επανάσταση στην ζωή εκείνου που το βιώνει.

Όπως ήδη εξηγήθηκε, η αληθινή Τέχνη αναφύεται εκεί όπου υπάρχει αγνότητα συναισθημάτων και συμπόνια. Συνεπώς, καθώς αυτή εργάζεται δημιουργώντας, το αποτέλεσμα είναι απρόσωπο και ευγενές διότι όταν ο καλλιτέχνης δημιουργεί, επιτυγχάνει την «απομάκρυνση του προσωπικού εγώ» όπως και ο άνθρωπος την ώρα που σκέπτεται με αμιγώς επιστημονικό τρόπο. Όλοι οι μεγάλοι καλλιτέχνες συμφωνούν ότι κάθε σκέψη και αίσθημα γύρω από τον μικρό εαυτό τους εξαφανίζεται την στιγμή που βιώνουν την υπέρτατη έμπνευση. Μόλις λοιπόν εξαφανιστεί ο κατώτερος εαυτός, το προβάδισμα στην ζωή του αληθινού καλλιτέχνη λαμβάνει ο ανώτερος εαυτός, η απεριόριστη Προσωπικότητα.

Η ανακάλυψη αυτού του ανώτερου στοιχείου που διέπεται από αλάθητη σοφία, κυριαρχεί στα έργα του καλλιτέχνη αποτελώντας το μέγα γεγονός στην ζωή του. Είναι η «σωτηρία» του, η επίγνωση της αιώνιας και άφθαρτης φύσης του ανθρώπου, εκείνο που όλες οι

θηρσκείες προσπαθούν να αφυπνίσουν διαμέσου της εκστατικής προσευχής. Η σημαντική αυτή ανακάλυψη λαμβάνει χώρα για λίγα μόνον λεπτά, σε όλη την διάρκεια της δημιουργικής ζωής του καλλιτέχνη. Έχοντας, όμως, βιώσει έστω για μία φορά την ύπαρξη αυτής την Προσωπικότητας, αντικρίζει εφεξής την ζωή του με άλλα μάτια, «διαφορετικά» από εκείνα που συνήθως έχουν οι άνθρωποι. Όσοι καλλιτέχνες έχουν επιτύχει αυτήν την θέαση, είναι άτομα που «δεν ανήκουν σε μια εποχή μόνον αλλά σε κάθε εποχή». Ένας Κόσμος Ιδεατός αιωρείται γύρω τους, περιβάλλοντας την ανθρωπότητα και διαχέοντας μέσω αυτών τις ποικιλόχρωμες λάμπεις του στα μονότονα συμβάντα του θνητού μας κόσμου.

Μόνον οι μεγάλοι καλλιτέχνες μπορούν να μας μιλήσουν για την μεγαλειώδη ύπαρξη του και την ολότητα του αλλά, παρόλα αυτά, κάθε άνθρωπος έχει την δυνατότητα να απολαύσει μια φευγαλέα ματιά, εάν εκπαιδεύσει τον συναισθηματικό του κόσμο στην

αγνότητα, την κατανόηση και την συμπόνια. Η ακεραιότητα της καρδιάς των μικρών παιδιών και η αθωότητα των χεριών τους, αποτελούν καθοριστικό παράγοντα επιτυχίας, παρέχοντάς τους την δυνατότητα να καταστούν προς στιγμήν αληθινοί καλλιτέχνες.

Με τις λάμπεις του ο Ιδεατός Κόσμος χρωματίζει τα σύννεφα στον ουρανό, δίνει το γαλάζιο στην θάλασσα και τραγουδά μέσα στα κύματά της. Αποτυπώνεται στις μεγαλειώδεις οροσειρές, καθρεπτίζεται στις λίμνες και τις λακκούβες με νερό, ενώ μέσα από τα λιβάδια την ώρα του εσπερινού, μέσα από τα πυκνά δάση και τις θαμνώδεις πλαγιές, βυθίζει το βλέμμα του κατευθείαν στην καρδιά και το νου μας. Αντανakλάται στην όψη ενός αγαπημένου φίλου, ενώ κάθε αρμονική συγχορδία τραγουδά γι' αυτόν με μανιασμένη σχεδόν επιμονή. Η μεγάλη αυτή Πραγματικότητα, μέσα στην οποία βυθίζονται οι ρίζες της θνητής μας ύπαρξης, είναι εδώ κοντά μας, αν και την αντιλαμβανόμαστε ίσως –ποιος να ξέρει άραγε;– μόνο μετά τον θάνατό μας. Η Τέχνη, όμως, κατέχει το κλειδί της μεγάλης πύλης εκείνου του Κόσμου και το προσφέρει σε κάθε άνθρωπο που την αναζητά.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ ΜΑΧΑΤΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ Ε.Π.ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

Παναγιώτης Παπαυλιώτης

Το μεσημέρι της 8ης Μαΐου 1891, η κατάσταση της υγείας της Ε.Π.Μπ. επιδεινώθηκε. Μη μπορώντας να βρει ησυχία στο κρεβάτι της, ζήτησε να καθίσει σε μια πολυθρόνα. Γύρω της, δύο-τρεις στενοί συνεργάτες της που της στήριζαν το κεφάλι και της κρατούσαν τα χέρια. Έφυγε τόσο ήσυχα, που δεν κατάλαβαν καλά-καλά πότε έπαψε να αναπνέει. Έτσι περιγράφονται οι τελευταίες στιγμές της. Η ηρωική μοναχική φιγούρα, σε μια εποχή παγερού και σκληρού σκοτούς, είχε αναχωρήσει. Δί-καια είχε πει τότε χαρακτηριστικά ο Χ.Σ. Όλκοττ: «Το πάθος της αποτέλεσε μια άσβεστη φλόγα, από την οποία όλοι οι θεόσοφοι ανάβουν τους πυρσούς τους».

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υπήρξε και εξακολουθεί να αποτελεί την κεντρική μορφή της Θ.Ε., της ιστορίας της και της προσφοράς της. Το πλούσιο συγγραφικό έργο της γαλούχησε και εξακολουθεί να γαλουχεί γενεές σπουδαστών της Θεοσοφίας και

του Εσωτερισμού γενικότερα. Αποτέλεσε τον βασικό φορέα διάδοσης των θεοσοφικών ιδεών, όπως και η ίδια, άλλωστε, αποτέλεσε το κύριο μέσον μεταφοράς της απόκρυφης γνώσης από τις απρόσιτες πηγές της στον εξωτερικό κόσμο. Ένα καθήκον που επιτέλεσε με μια πραγματική εκπληκτική αυταπάρηση και αφοσίωση, όσο και σπάνια ανιδιοτέλεια. Μας δίδαξε την Θεοσοφία, όπως εύστοχα γράφτηκε, όχι ως μια θρησκεία ή μια φιλοσοφία ή πίστη, αλλά ως μια ζωντανή δύναμη στην ζωή μας. Ταυτόχρονα όμως, υπήρξε και η πλέον αμφιλεγόμενη προσωπικότητα της θεοσοφικής κίνησης.

Αμφισβητήθηκε, συκοφαντήθηκε, κακολογήθηκε και προδόθηκε όχι μόνο από τους ιδεολογικούς εχθρούς της, αλλά και από εκείνους που ενεργέτησε. Κατηγορήθηκε ακόμη, πολλές φορές όχι άδικα, για την άκοιμη συμπεριφορά της και τον οξύθυμο χαρακτήρα της απέναντι σε συνεργάτες και συντρόφους της.

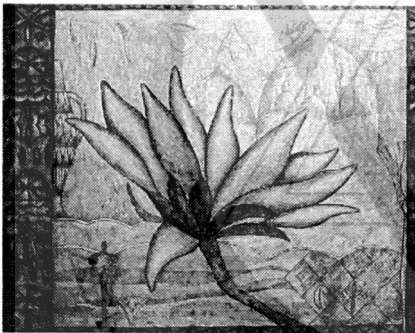
Ασφαλώς, δεν ήταν ο πιο ήρεμος και ατάραχος άνθρωπος του κόσμου, αλλά της έλλειπε η κακία και ο εγωισμός και ήταν πάντα έτοιμη να αναλωθεί σωματικά και ψυχικά για τους σκοπούς που τάχθηκε να υπηρετήσει. Ας ακούσουμε, όμως, τι λέει ένας Μαχάτμα σε μια από τις επιστολές προς τον Α. Π. Σίννετ γι' αυτήν την γυναίκα και τον δύστροπο χαρακτήρα της. Κάποιος, δηλαδή, που έχει ένα δικαίωμα περισσότερο από άλλους για να την κρίνει:

«Γνωρίζω πολύ καλά, δυστυχώς, ότι η συναρτησία που βλέπουμε συχνά στις δηλώσεις της ιδίως όταν είναι ταραγμένη, καθώς και οι παράξενοι τρόποι της, την κάνουν στα μάτια σας μια πολύ ανεπιθύμητη αγγελιοφόρο των μηνυμάτων μας. Παρόλα αυτά, καλοί μας αδελφοί, όταν μάθετε την αλήθεια, όταν ακούσετε ότι αυτή η ασταθής διάνοια, η φαινομενική ανισορροπία στους λόγους και τις ιδέες, οι νευρικές της εξάρσεις – με λίγα λόγια όλα εκείνα που αναστατώνουν τα αισθήματα ενός σοβαρού και καθωσπρέπει ανθρώπου, που οι ιδέες του για τον σεβασμό και την καλή συμπεριφορά σοκάρονται από τέτοια περίεργα ξεσπάσματα και τα θεωρούν αποτέλεσμα της ιδιοσυγκρασίας της –, όταν μάθετε λοιπόν ότι τίποτε από όλα αυτά δεν οφείλεται σε κάποιο δικό της ελάττωμα, ίσως την αντιμετωπίσετε μέσα από

ένα διαφορετικό πρίσμα. Παρόλο που ακόμα δεν είναι η ώρα για να σας αποκαλυφθεί ολόκληρο ένα τέτοιο μυστικό, μου έχει επιτραπεί, εξαιτίας της μεγάλης αδικίας που έχει διαπραχθεί εις βάρος της, να σας αφήσω να ριζείτε μια ματιά πίσω από το πέπλο του μυστηρίου.

«Αυτή η κατάσταση της, λοιπόν, είναι στενά συνδεδεμένη με την απόκρυφη εκπαίδευσή της στο Θιβέτ και, επιπλέον, οφείλεται στο γεγονός ότι έχει σταλεί μόνη έξω στον κόσμο για να προετοιμάσει τον δρόμο για άλλους. Την διαλέξαμε ύστερα από έναν αιώνα άκαρπων ερευνών. Θυμηθείτε εκείνο που προσπάθησε η ίδια να σας εξηγήσει, δηλαδή την ύπαρξη των επτά Αρχών στο πλήρες ανθρώπινο ον. Μάθετε, τώρα, ότι κανένας άνδρας ή γυναίκα, εκτός και αν έχει μνηθεί στον 'πέμπτο κύκλο', δεν μπορεί να φύγει από εμάς και να επιστρέψει στον εξωτερικό κόσμο 'ολόκληρος' – αν μπορώ να το εκφράσω έτσι. Τουλάχιστον ένας από τους επτά φορείς ή 'δορυφόρους' του πρέπει να μείνει πίσω. Πρώτον, για να αποτελέσει τον αναγκαίο συνδετικό κρίκο, το καλώδιο μεταβίβασης των μηνυμάτων μας και δεύτερον, ως ασφαλής εγγύηση ότι κάποια πράγματα δεν θα αποκαλυφθούν ποτέ προς τα έξω. Και η Έλενα Μπλαβάτσκι δεν μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση σε αυτήν την διαδικασία».

«Ασφαλώς», λέει κάπου αλλού ο ίδιος Διδάσκαλος, «δεν είναι ακόμη κατάλληλη για να γίνει ένας αληθινός Μύστης. Έχει μια πολύ παθιασμένη φιλόστοργη φύση, και εμείς δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να δεθούμε με προσωπικούς δεσμούς και αισθήματα. Αλλά εσείς δεν μπορείτε ποτέ να την γνωρίσετε όπως εμείς, γι' αυτό και κανείς από εσάς δεν θα είναι ποτέ σε θέση να την κρίνει σωστά και αμερόληπτα. Εσείς βλέπετε την επιφάνεια των πραγμάτων. Και αυτό που εσείς θα το ονομάζατε 'αρετή' βασιζόμενοι μόνο στα φαινόμενα, εμείς θα το κρίναμε μόνο ύστερα από μια εξέταση

στα πιο απρόσιτα βάθη του. Κατά την δική σας γνώμη η Ε.Π.Μπ. είναι, στην καλύτερη περίπτωση, για εκείνους που την συμπαθούν παρά τα μειονεκτήματά της, μια αλλόκοτη, παράξενη γυναίκα, ένας ψυχολογικός γρίφος: παρορμητική και καλόκαρδη, όχι όμως απαλλαγμένη από το ελάττωμα της αναλήθειας. Εμείς, όμως, κάτω από τον

μανδύα της εξωτερικής εκκεντρικότητας και του παραλογισμού, βλέπουμε μια βαθύτατη σοφία στον εσωτερικό της Εαυτό από όση θα μπορούσατε ποτέ εσείς να αντιληφθείτε.»

Θα τελειώσω με λίγες γραμμές της ίδιας της Ε.Π.Μπ, πολύτιμη παρακαταθήκη για κάθε αληθινό θεόσοφο που φιλοδοξεί να επιβελαιώνει και να τιμά αυτήν την ιδιότητά του:

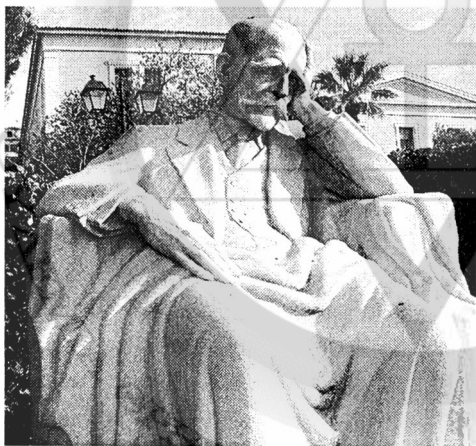
«Μια καθαρή ζωή, μια ανοικτή διάνοια, μια αγνή καρδιά, ένας ανήσυχος νους, μια διάφανη πνευματική αντίληψη, μια αδελφοσύνη για τον σύντροφό μας, μια προθυμία να δώσουμε και να δεχθούμε συμβουλές και διδαχές, μια αίσθηση πίστης στο καθήκον προς τον Διδάσκαλο, μια πρόθυμη υπακοή στις προταγές της Αλήθειας από την στιγμή που την εμπιστευόμαστε και πιστεύουμε ότι ο Διδάσκαλος είναι κάτοχός της, μια θαρραλέα καρτεριά απέναντι στην προσωπική αδικία, μια τολμηρή διακήρυξη αρχών, μια γενναία υπεράσπιση εκείνων που τους επιτίθενται άδικα, ένα βλέμμα προσηλωμένο στο ιδανικό της ανθρωπίνης προόδου και τελειοποίησης που επαγγέλλεται η μυστική Επιστήμη – αυτή είναι η χρυσή σκάλα που τα σκαλοπάτια της μπορεί να ανεβεί ο μαθητής για να φθάσει στον Ναό της Θείας Σοφίας.»

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ

Γεώργιος Στεφανής

Η αυτογνωσία είναι μια λέξη που όλοι ακούμε ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Για μερικούς είναι ξεκάθαρη. Για τους περισσότερους όμως είναι μια θεωρητική, ασαφής έννοια, που ενώ ακούγεται στομφώδης και επιβλητική, δεν είναι εύκολο να την συνδέσουμε με την καθημερινή ζωή μας. Η αυτογνωσία προβλήθηκε και προβάλλεται σε κάθε άνθρωπο, ως ένα πολύπλοκο, δυσνόητο και άλυτο πρόβλημα. Αναμφίβολα ζούμε σε ένα βαθυστόχαστο κόσμο, γεμάτο από μίση και προκαταλήψεις, συνδεδεμένο σε ένα παγκόσμιο δίκτυο επικοινωνίας και εμπορίου, όπου η τεχνολογία αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την κοινωνία.

Η ιστορία του ανθρώπου είναι η ιστορία της σκέψης. Ύστερα από χιλιάδες χρόνια μύθων, φαντασίας, ανθρωπόμορφων θεοτήτων και φιλοσοφίας, ο άνθρωπος ανακαλύπτει ξανά την ανάγκη της γνώσεως μέσα από την προσέγγιση της αγάπης και του βαθύτερου προσδιορισμού του εαυτού του. Πολλοί έχουν υποστηρίξει ότι η επαναφορά των οικουμενικών

αξιών που πρεσβεύει το Δελφικό ρητό «Γνώθι σ' αυτόν», πρέπει να αποτελέσουν την βάση στο υπό διαμόρφωση νέο παγκόσμιο πολιτισμικό ρεύμα. Ο μεγάλος μύστης Πυθαγόρας, πρώτος καθιέρωσε την αυτογνωσία ως βασική αρχή, πάνω στην οποία στηρίξε το μυσταγωγικό και μορφωτικό πρόγραμμα της σχολής του. Ο Πυθαγόρας επέβαλε πρακτικά στους μαθητές του την άσκηση της αυτογνωσίας. Οι Έλληνες φιλόσοφοι είναι οι μόνοι από τους οποίους έφθασε μέχρι

τις ημέρες μας η επιστημονική παράδοση, η οποία περιέχει τεράστιο διανοητικό περιεχόμενο και επιστημονική σπουδαιότητα και, φυσικά, η ωφέλεια της είναι μεγάλη.

Ο Γάλλος πολιτικός και φιλόσοφος, Σαρλ Λουί ντε Σεκοντά, Βαρώνος της Μπρεντ και του Μοντεσκιέ, γνωστός ως Μοντεσκιέ, έγραψε: «Τα έργα των νεωτέρων έχουν προορισμό να διαβάζονται από το κοινό. Τα έργα των αρχαίων Ελλήνων έχουν προορισμό να μελετούνται από τους συγγραφείς». Ο κορυφαίος των Νεοελλήνων ποιητών, Κωστής Παλαμάς, στον «Δωδεκάλογό» του αναφέρει:

Και μια μέρα μόνος βρέθηκα
έξω από το βούισμα του Κόσμου
σε μιας λίμνης την άκρη εγώ ασυντρόφευτος,
μόνος εγώ κι ο Εαυτός μου,
κι έβλεπα τα ολόστρωτα νερά
και μαζί τα Βάθια τα δικά μου
κι άνθισε, άνθος μέσα στη καρδιά μου.

Ο γιος του αγαλαματοποιού Σωφρονίσκου και της μαμής Φαιναρέτης, ο φιλόσοφος Σωκράτης, ζούσε ελεύθερος από κάθε επάγγελμα, έχοντας μόνη έγνοια του την συζήτηση με τους συμπολίτες του για τα ζητήματα του Δήμου, του εαυτού τους και του ανθρώπου. Ο Σωκράτης, τον οποίο θα αναφέρω αρκετές φορές, εξέταζε όλα τα προβλήματα που μας συγκινούν και απασχολούν σήμερα, με σοφία και διαλογική ικανότητα. Κυκλοφορούσε στις στοές του Ιλισού κακοντυμένος αλλά περιστοιχισμένος πάντα από αφοσιωμένους μαθητές, οι οποίοι δεν κουράζονταν να κάνουν ερωτήσεις αλλά και να δέχονται από αυτόν. Έτσι, τους αποκάλυπτε με τον τρόπο του μέσα τους πλούτη που, χωρίς αυτόν, δεν θα τα είχαν καν υποψιαστεί. Ο Σωκράτης δεν εξέταζε παρά την κοινή σε όλους μας φύση, με οδηγό την λογική, με την οποία μπορείς να την γνωρίσεις και να την κατακτήσεις. Δεν επαγγέλλεται καμία «σοφία» αλλά την αποκτά μόνο επειδή την αναζητά αδιάκοπα. Δεν έχει κανένα πολιτικό αξίωμα αλλά κρίνει ανελέητα εκείνους που τα ασκούν. Είναι ο ελεύθερος άνθρωπος που θέλει να κρατήσει την απόλυτη ανεξαρτησία του, κόντρα στα πρόσκαιρα συμφέροντα.

Ο Σωκράτης είναι ο φιλόσοφος του Ανθρώπου και μαζί ο φιλόσοφος του Πνεύματος. Είναι ο φιλόσοφος του Ανθρώπου επειδή, όπως είπε ο Κικέρων, «κατέβασε την φιλοσοφία από τον ουρανό στη γη», ενώ οι πριν από αυτόν φιλόσοφοι είχαν γυρισμένα τα μάτια τους στο στερέωμα και στα στοιχεία της Φύσεως. Το μόνο πράγμα που μπορεί και πρέπει να ενδιαφέρει τον άνθρωπο, έλεγε, είναι ο

ίδιος ο άνθρωπος, αυτό το ον που είναι τόσο κοντά του και όμως τόσο ανεξιχνίαστο. Στον πνευματικό αυτό κόσμο μπορεί να μπει ο καθένας, φθάνει να ξέρει να κοιτά μέσα του. Αυτό είναι το νόημα του περιλάλητου αξιώματος/γνωμικού «Γνώθι σ' αυτόν», που ο Σωκράτης πήρε από το Δελφικό μαντείο. Γνώθι σ' αυτόν, για να κατακτήσεις όλες τις δυνάμεις που κλείνεις μέσα σου, συχνά χωρίς να υποψιάζεσαι, και να μπορέσεις να τις χειραγωγήσεις. Γνώθι σ' αυτόν, για να στηρίζεσαι πάντα στο λογικό και να μην αφήνεις τίποτα στο ένστικτο ή στην τύχη.

Τα αρχαία Ελληνικά Μυστήρια είχαν το «Γνώθι σ' αυτόν» ως βασικό παράγγελμα, αλλά και ως βασική προϋπόθεση για την ηθική και πνευματική εξύψωση του μουσμένου, που θα έπρεπε να ακολουθήσει την οδό του Μύστη. Έτσι και ο καθένας από εμάς πρέπει να έχει πρώτιστο καθήκον να αρχίσει σοβαρή μελέτη για να γνωρίσει τον εαυτό του. Τι σημαίνει όμως η φράση «να γνωρίσει τον εαυτό του»; Ποιόν εαυτόν του θα μελετήσει για να τον γνωρίσει; Μήπως αυτόν που βλέπουμε σήμερα, ένα σώμα και ένα όνομα πάνω στην επιφάνεια του πλανήτη; Ασφαλώς όχι. Ο κοινός άνθρωπος που ζει μέσα στην άγνοια της πραγματικότητας και κάτω από τη συνεχή προσπάθεια και το άγχος για την εξασφάλιση των προς το ζην, φυσικά εκλαμβάνει το σώμα του, δηλαδή την πρόσκαιρη προσωπικότητα του, σαν τον πραγματικό εαυτό του. Εμείς όμως δεν πρέπει να υποπέσουμε στην πλάνη αυτή. Από την πρώτη στιγμή θα πρέπει να ξεχωρίσουμε μέσα στην ερευνά μας για την αλήθεια, τον πραγματικό εαυτό μας από την «σημερινή ύπαρξη του», που δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια σκιά του πραγματικού εαυτού του. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε και κάτι ακόμη: «Ποιος είμαι, από που έρχομαι και που οδεύω».

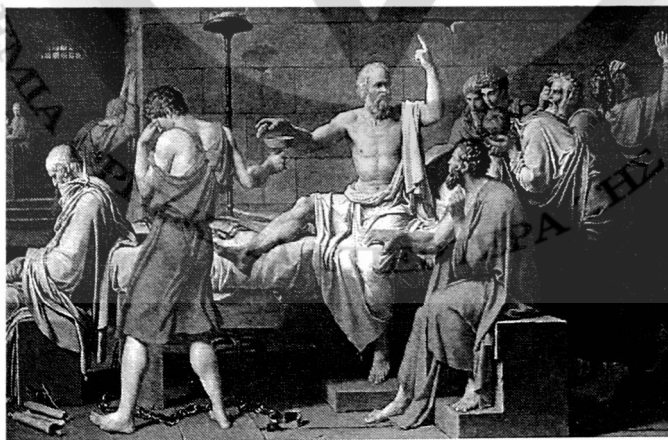
Το ρητό «Γνώθι σ' αυτόν», αποδίδεται εις τον Χίλωνα τον Λακεδαιμόνιο, έναν εκ των επτά σοφών, και όπως πιστεύεται υιοθετήθηκε από τον Δελφικό Θεό Απόλλωνα. Επίσης, αποδίδεται και σε έναν άλλον από τους επτά σοφούς, τον Θαλή τον Μιλήσιο, αλλά και στο Ιερατείο του Μαντείου. Το ρητό αυτό όμως περιέχει και μυστηριακή σημασία, αφού μας καταδεικνύει την ανάγκη να αναζητήσουμε εκ των ένδον την επίγνωση για τον προορισμό μας επί της γης, αλλά και πέραν αυτής. Έτσι, τα τρία ερωτήματα που απασχολούν την ανθρωπότητα: «πόθεν ερχόμεθα», «τι είμεθα» και «που πηγαίνουμε», συνοψίζονται στο «Γνώθι σ' αυτόν», και είναι δυνατόν να αποκαλυφθούν μόνο σε εκείνον που θα καταφέρει να εμβαθύνει με την σκέψη και την περισυλλογή του στο μυστήριο της ζωής.

Ο πραγματικός εαυτός μας, πνεύμα – ψυχή, είναι αιώνιος, είναι θεός αλλά όχι ο Θεός όπως τον πρεσβεύουν οι θρησκείες. Ο θεός Ιησούς σε ομιλία του είπε: «Εγώ λέγω υμίν θεοί εστέ και υιοί Υψίστου πάντες.» Στο σημείο αυτό κρίνω σκόπιμο να αναφέρω μέρος της 4ης θέσεως των Στωϊκών, που έχουν υποστηρίξει ότι «ο καθένας μας και το κάθε τι συνδέεται με το αιώνιο Όλο και τον Θεό, μέσω μιας εσωτερικής προσωπικής θεότητας, του λεγομένου 'Δαίμονος του εαυτού'. Ο 'Δαίμων του εαυτού' είναι ο σύνδεσμος της ψυχής μας με την Ψυχή του Παντός, με τον Αιώνα του Όλου Κόσμου».

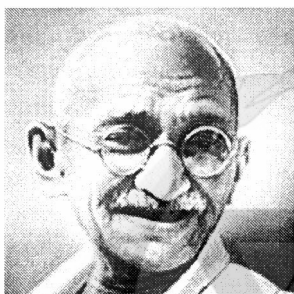
Ο «Αιών» εδώ ως νοηθεί με την ομηρική έννοια, ως έδρα και πηγή της υπέρξεως.

Η απολύτρωση της ψυχής, κατά την Ινδική Φιλοσοφία, επιτυγχάνεται μόνο με την αυτογνωσία. Η αυτογνωσία συνίσταται στο να γνωρίσει ο άνθρωπος ότι το Άτμαν (Ψυχή, Κοσμική Ψυχή, Εγώ) είναι ένα και το αυτό με το Βράχμαν (το Απόλυτο, που βρίσκεται στο βαθύτερο σημείο της υπέρξεώς του) και ότι το Άτμαν-Βράχμαν είναι πραγματικό, σταθερό, αμετάβλητο, ενώ ο κόσμος είναι φαινόμενο, πλάνη και ψευδαισθήση. Προσπάθεια του ανθρώπου που θέλει να επιτύχει την απολύτρωση, είναι να γνωρίσει τη ψυχή του ανθρωπίνου Εγώ. Όταν μπορέσει να πει το «Εσύ είσαι Εγώ και Εγώ είμαι Εσύ», τότε πλέον απαλλάσσεται των αναγεννήσεων και γίνεται ένα με το Βράχμαν. Κάτι ανάλογο υποστήριξε και ο ρομαντισμός, που αναπτύχθηκε περί τα τέλη του 18ου αιώνα στην Γερμανία και κράτησε ως τα μέσα του περασμένου αιώνα, αφού είχε ως αιχμή του το «προς τα μέσα οδηγεί ο μυστικός δρόμος». Η φιλοσοφία του είχε βασικό στοιχείο ότι ο άνθρωπος κλείνει μέσα του όλο το Σύμπαν και επομένως θα γνωρίσει καλύτερα το μυστήριο της ζωής, αν σκύψει

και κοιτάξει μέσα στον ίδιο τον εαυτό του. Η αυτοσυγκέντρωση και η ενδοσκόπηση, λοιπόν, θα βοηθήσουν κάθε άνθρωπο να εισέλθει μέσα στον εαυτό του, μέσα στο εσωτερικό του άπειρο.

Ένας εκ των νεότερων φιλοσόφων μας, ο Ευάγγελος Παπανούτσος, στο βιβλίο του «Πρακτική Φιλοσοφία», (σελ. 210), αναφέρει: «Από τον Εαυτό μας δεν μας χωρίζει τίποτα και θα έπρεπε να συνεννοούμαστε απευθείας και άριστα μαζί του. Αν δεν συμβαίνει τούτο, η αιτία είναι ότι αφενός μεν ο ψυχικός κόσμος μας έχει βάθος απροσμέτρητο και στρώματα σκοτεινά, ανεξιχνίαστα, αφετέρου δε, συνηθίζουμε ν' αυτοσυγκεντρωνόμαστε και να εξερευνούμε τους μυστικούς χώρους του Είναι μας, να μιλάμε με τον Εαυτό μας και να τον γνωρίζουμε».

Η αυτογνωσία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Ινδικής φιλοσοφίας, του Κινέζου Λάο Τσε και φυσικά, του Σωκράτη. Κατά τον Σωκράτη η αυτογνωσία είναι προϋπόθεση της ηθικότητας, ενώ ο Γερμανός φιλόσοφος Εμάνουελ Καντ υποστήριξε πως «είναι η αρχή κάθε ανθρώπινης σοφίας». Ακόμη ο κορυφαίος ηγέτης του Ινδικού εθνικισμού και κήρυκας της μη βίας, Μαχάτμα Γκάντι είτε ότι «η ανθρωπότητα θα φτάσει στον προορισμό της όταν γνωρίσει τον εαυτό της». Ο εαυτός μας, όπως διδάξε ο Ινδός μυστικιστής και φιλόσοφος, Τζίντου Κρισναμούρτι, είναι ένα μέρος του Κόσμου, είναι η ίδια η κίνησή του. Είναι η εξωτερική έκφραση της κίνησης που πάει προς

τα μέσα. Το να παρατηρούμε τον εαυτό μας χωριστά από τον κόσμο, μας οδηγεί στην απομόνωση και σε όλες τις μορφές της ιδιοσυγκρασίας, της νευρώσης, των απομονωμένων φόβων. Αν όμως παρατηρείτε τον Κόσμο και ακολουθείτε την κίνηση του και παρακολουθείτε αυτήν την κίνηση καθώς μπαίνει μέσα σας, τότε δεν υπάρχει διαίρεση ανάμεσα σε σας και στον Κόσμο, τότε δεν είσατε ένα άτομο αντίθετο προς το σύνολο και τότε μπορείτε να γνωρίσετε τον εαυτό σας, καταλήγει ο Ινδός φιλόσοφος.

Ο Πλούταρχος, στο έργο του «Περί ΕΙ εν Δελφοίς», αναφέρει ότι στα προτύλεια του Δελφικού Ναού ήταν χαραγμένη η λέξη, το ρήμα, «ΕΙ» και το γνωμικό «Γνώθι σ' αυτόν». Ει, είσαι, υπάρχεις, αναφώνουσαν, όπως αναφέρει, οι εισερχόμενοι στον ναό πιστοί, υμνολογώ-

ντας με αυτό τον τρόπο τον Αιώνιο και Παντοδύναμο Θεό. Γνώθι σ' αυτόν, τους απαντούσε ο Απόλλων, ο οποίος διέβλεπε την ανθρώπινη επιθυμία για γνώση της αληθείας. Η βαθύτερη έννοια του ρητού, το οποίο με την δελφική καθέρωση προσέλαβε και το κύρος της θείκης εντολής, είναι κυρίως ηθική. Δεν μας ζητά να αποκτήσουμε τεράστιες γνώσεις, αλλά να τελειοποιήσουμε ηθικά τον εαυτό μας. Οφείλουμε να γίνουμε καλύτεροι του εαυτού μας και όχι των άλλων.

Ο Σωκράτης, που επισκέφθηκε το μαντείο των Δελφών, διάβασε στα Προπύλαια του Ναού το ρητό που ήταν γραμμένο με χρυσά γράμματα. Του φάνηκε ως καλωσόρισμα του θεού προς τους προσερχόμενους στον ναό του, αντί του «Χαίρε», το οποίο δεν ήθελε για να μην παρακινούνται προς την εύκολη χαρά αλλά προς την σωφροσύνη. Είχε την αίσθηση, ότι ο θεός προέτρεπε τον άνθρωπο να κάνει αυτοκριτική. Με άλλα λόγια, κλείσε τα μάτια σου, λησμόνησε τι γίνεται γύρω σου και ρώτησε το εσώτατο εγώ σου για να μάθεις τα ελαττώματα σου και να τα διορθώσεις, να καταλάβεις από τι κινδυνεύει η ψυχή σου και να την προφυλάξεις. Και ο σοφότετος τόλμησε, όπως μας τα κατέλειπαν οι μαθητές του, ενθαρρυσμένος από το Μαντείο να διαλογιστεί: «Ένα υπέρτατο αγαθό είναι η 'γνώσις' και ένα κακό, η 'άγνοια'. Εκείνοι που αγνοούν τον εαυτό τους, που έχουν απατηλή αντίληψη περί της προσωπικής αξίας των, σφάλουν και αποτυγχάνουν».

Πρώτοι οι Έλληνες μύστες, ως χρέος προς την ακριβή γνώση της ουσίας της φύσεως και του σκοπού της ζωής, εξέπεμψαν το «Γνώθι σ' αυτόν» ως παράγγελμα /κήρυγμα πολέμου κατά των παθών και των προλήψεων. Και πρώτοι οι Έλληνες, μεμνημένοι και μη, γοητευμένοι από την λάμψη του σκοπού, τέθηκαν στην υπηρεσία του θεάρεστου και θεόπνευστου παραγγέλματος. Και τούτο υπήρξε η αιτία της διακρίσεως μεταξύ των Ελλήνων και των αποκαλουμένων «βαρβάρων». Εις το δελφικό «Γνώθι σ' αυτόν», το οποίο συγκλόνισε τον Σωκράτη όταν το διάβασε στα προπύλαια του Μαντείου, στηρίζεται ολόκληρη η Απτική φιλοσοφία όπως διαπλάστηκε από τον Πλάτωνα και στην συνέχεια τον Αριστοτέλη. Το βάθρο επί του οποίου στηρίζεται ολόκληρο το Σωκρατικό φιλοσοφικό σύστημα, είναι η εξέταση του εαυτού μας, η αυτογνωσία. Τότε ανακαλύπτεται η Αρετή. Συστατικά της Αρετής είναι η σοφία, η ανδρεία, η δικαιοσύνη, η σωφροσύνη, η ευσέβεια, η ταπεινοφροσύνη κ.α. Η Αρετή, υπό την καθολική έννοια της, που είναι η έκφραση, η δύναμη και η ουσία της ζωής, είναι δημιούργημα του «Γνώθι Σ' αυτόν». Και αυτήν την εντολή δίδει ο δελφικός θεός, να γίνουμε ενάρετοι.

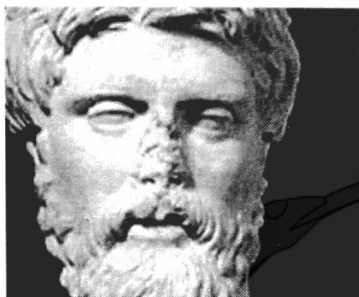

Τι είναι όμως η αρετή; «Η αρετή φέρνει φήμη στους ζωντανούς, δόξα στους νεκρούς και αθανασία στους ουράνιους», μας λέγει ο Χίλων, και οι Πυθαγόρειοι προσθέτουν: «Αρετή είναι η δύναμη να μπορείς να κάνεις το καλό απόλυτα». Εξάλλου, οι Στωικοί υποστηρίζουν: «Η αρετή είναι γνώση του καλού και είναι το μόνο αγαθό», και η Σαπφώ επισημαίνει: «Πλούτος άνευ αρετάς ουκ ασινή πάροικος», δηλαδή, «ο πλούτος χωρίς την αρετή είναι κακός γείτονας». Αργότερα ο Σενέκας είπε: «Η γαλήνη της συνείδησης, είναι η σπουδαιότερη ανταμοιβή της αρετής», ενώ ο Μιχαήλ Αλεξάντροβιτς Μπακούνιν διετύπωσε την άποψη ότι: «Το πιο μεγάλο χρέος του ανθρώπου είναι ο σεβασμός προς την ελευθερία των άλλων. Η αγάπη αυτής της ελευθερίας και η υπηρετήσή της είναι η μοναδική αρετή. Εδώ είναι η βάση οποιασδήποτε ηθικής».

Ο Βολταίρος επισημαίνει: «Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι. Δεν είναι η καταγωγή αλλά η αρετή μόνο που τους κάνει να διαφέρουν», και ο δικός μας Ι. Βασιλής προσθέτει: «Αρετή είναι ο δρόμος που οδηγεί τον μύστη στους απέραντους ορίζοντες της γνώσεως, της αληθείας και του φωτός. Αρετή σημαίνει το κατά φύση ζην». Εξάλλου, ο εκ των διδασκάλων του γένους, Αδαμάντιος Κοραής, υποστήριξε: «Άνευ αρετής ούτε πόλις ευδαιμονεί ούτε πολίτης». Επιγραμματικά αναφέρω την θέση του Τεκτονισμού ότι Αρετή είναι η εκπλήρωση των καθηκόντων προς την κοινωνία, τον πλησίον και την οικογένεια. Ο μεγαλύτερος ίσως διανοητής όλων των εποχών, ο Σωκράτης, έφτασε στις υψηλότερες σφαίρες πνευματικής και ηθικής τελειότητας, ακριβώς επειδή ασχολήθηκε όσο κανείς άλλος ποτέ με την γνωριμία του εαυτού του. Καρπός της αδιάκοπης αυτής εξερεύνησης του εαυτού του ήταν το «εν οίδα ότι ουδέν οίδα», που αποτελεί την πιο τρανή απόδειξη της αληθινής σοφίας του.

Όταν ο άνθρωπος καταλάβει ότι «ουδέν οίδα», τότε αρχίζει ο δύσκολος δρόμος της γνώσεως. Η γνώση μάς θυμίζει τον φιλόσοφο Σόλωνα που είπε το περίφημο «Γηράσκω αεί διδασκόμενος», γιατί η γνώση είναι μια αστείρευτη πηγή, που όσο πίνεις από αυτήν τόσο διψάς. «Ο άνθρωπος φτάνει στη γνώση με την λογική του όταν μάθει να την χρησιμοποιεί σωστά», έλεγε ο Σωκράτης. Επίσης, η γνώση θεωρήθηκε από τον Σωκράτη ως βάση της αρετής, με την οποία ο άνθρωπος φτάνει στην τελειότητά. Ο άνθρωπος για να φθάσει στην αποκορύφωση των αρετών του, πρέπει πρώτα να αρχίσει από τον εαυτό του. Πολύ λίγοι είναι εκείνοι που σαν τους Πυθαγορείους ρωτούν κάθε βράδυ τον εαυτό τους, «τι καλό έκαμα, τι κακό έκαμα, τι δεν έκαμα που έπρεπε να κάμω», υποβαλλόμενοι σε αυτοέλεγχο και αυτοκριτική.

«Είναι γελοίο να εξετάζει κανείς τα ξένα πράγματα ενώ αγνοεί τον εαυτό του», δίδασκε ο Σωκράτης. Ο άνθρωπος πρώτα τον εαυτό του πρέπει να γνωρίσει και έπειτα να σχηματίσει γνώμη για τους άλλους. Εξάλλου, ο Γερμανός ποιητής Φρίντριχ Γιόχαν Κρίστοφ Σίλερ, είπε: «Θέλεις να γνωρίσεις τον εαυτό σου; Τότε βλέπε πώς οι άλλοι πράττουν τούτο. Θέλεις να εννοήσεις τους άλλους, παρατήρησε μέσα στην καρδιά σου.» Δηλαδή, η σε βάθος γνώση του εαυτού μας, η επίγνωση των προτερημάτων και των αδυναμιών μας, έχω

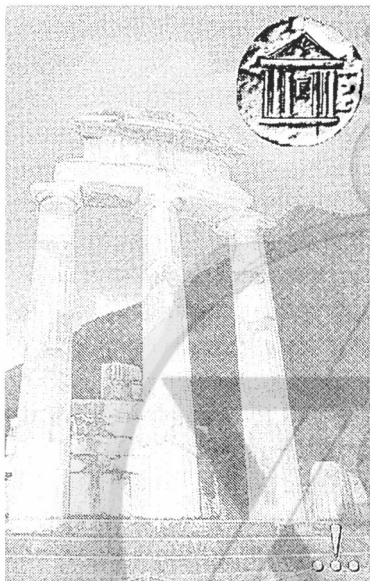
την εντύπωση ότι μας βάζουν στην σωστή οδό για τις περαιτέρω αναζητήσεις μας, αφού θα μας καταδειξεί ότι εντός μας είναι η πηγή κάθε γνώσεως. Ας θυμηθούμε το στίχο του Γκαίτε: «Μέσα μας υπάρχει ένα σύμπαν», και ο Καντ συμπλήρωσε: «Απέραντο όσο και το εκτός ημών». Η περίφημη φράση του Δελφικού ματιού είναι ένα κρυπτογραφημένο

μήνυμα γι αυτούς που ψάχνουν. Είναι ένας κώδικας που ίσως δεν χρειάστηκε να γίνει βιβλίο. Έχει να κάνει με την αποκάλυψη στο ανθρώπινο ζώο ότι πεθαίνει. Είναι θνητό. Πλην όμως, του δίνεται μια δυνατότητα, με την οποία εργαζόμενο, μπορεί να θεωθεί.

Η γλώσσα των αριθμών δεν ήταν δυνατόν να λείπει από το κολλοσιαίο αυτό θέμα. ΓΝΩΘΙ (872) Σ' ΑΥΤΟΝ (1021) = 1893. Ο λεξάριθμος 1893 είναι πολλαπλάσιο του 3. Έτσι, το ΓΝΩΘΙ Σ' ΑΥΤΟΝ μπορεί να παρασταθεί γεωμετρικά με ένα ισόπλευρο τρίγωνο, του οποίου η πλευρά έχει μήκος 631, όπου $631 = \Theta\text{ΑΝΑΤΟΣ}$. Εκείνο που μπορεί να γνωρίσει το ανθρώπινο πλάσμα είναι ο θάνατος όλων εκείνων που θεωρεί ότι έχει, ή ότι είναι, δηλαδή οι ανταπάτες του. Όμως, $1893 = \Sigma\text{ΗΜΕΙΟΝ}$ (383), $\text{ΑΝ}\Theta\text{Ρ}\omega\text{ΠΙΟΥ}$ (1510) και επίσης, ο αριθμός 1893 αναλύεται στο άθροισμα ΑΠΟΛΥΤΟΝ (1001), ΑΠΕΙΡΟΝ (316), ΠΝΕΥΜΑ (576), όπου $\text{ΑΠΕΙΡΟΝ ΠΝΕΥΜΑ} = 892$ είναι το μήκος περιφέρειας κύκλου με διάμετρο ίση προς το $\Theta\text{Ε}\text{ΟΣ} = 284$. Αυτό το τελευταίο επιβεβαιώνεται με την διαίρεση $892:284 = 3,14 = \pi$, το οποίο είναι το σύμβολο που χρησιμοποιείται διεθνώς, και παριστάνει το πηλίκο του μήκους της περιφέρειας κύκλου δια της διαμέτρου.

Η αυτογνωσία με την φωτεινότητα της οδηγεί τον άνθρωπο αναπόδραστα προς την αρετή και θεωρείται γι' αυτό ως ο μόνος δρόμος του ανθρώπου αλλά και ως η μόνη ελπίδα. Η αυτογνωσία δημιουρ-

γεί τις πνευματικές εκείνες προϋποθέσεις, με τις οποίες ο άνθρωπος μπορεί και υπερβαίνει το βάθος του και υψώνεται στον εαυτό του στο ύψος το ανθρώπινο, στην ανθρώπινη ανεξαρτησία και την εσωτερική ελευθερία του. Η εσωτερική ελευθερία, που είναι και ο τελικός σκοπός του ανθρώπου, έχει πρωταρχική σημασία για τον άνθρωπο και την ζωή του, και είναι η αξία που δεν χαρίζεται αλλά κατακτάται. Κατακτάται με την πίστη του ανθρώπου προς τους άλλους

ανθρώπους, κατακτάται με καθημερινή προσπάθεια και συνεχή εγρήγορση, κατακτάται με εσωτερικό αγώνα και εσωτερικό στοχασμό. Για να επιτύχει όμως η προσπάθεια γνώσεως του εαυτού μας, θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε κατ' αρχάς την εκπαίδευση. Η γνωσιολογική πρόοδος θα μας οδηγήσει σε ηθική και φιλοσοφική άνοδο.

Για την αξία της παιδείας ο Πλάτων (Νόμοι ΣΤ) αναφέρει:

«Άνθρωπος παιδείας μεν ορθής τυχών και φύσεως ευτυχούς, θειότατον, ημερώτατον τε ζών γίνεσθαι...». Δηλαδή «ο άνθρωπος, αν ήθελε να τύχει ορθής μορφώσεως και ευνοη-

μένης από την τύχη, αποβαίνει θειότατον και ημερώτατον ζών ...». Εξάλλου ο Σωκράτης υποστήριξε: «Ο άνθρωπος, μόλις εννοήσει το καλό, το ακολουθεί. Ανάγκη για να καλυτερεύσει με την διαπαιδαγώγηση και διαφώτιση έχει ακόμη και ο κακός. Πρέπει να αναζητήσουμε τις αιώνιες αλήθειες με την διαλεκτική, αμφιβάλλοντας οι ίδιοι και κάνοντας και τους άλλους ν' αμφιβάλλουν μέχρις ότου ευρεθούν οι αληθείς νόμοι της ζωής. Η κοινωνία των ανθρώπων μόνον με την αλήθεια θα προκόψει. Εις την λογική ίσταται παράπλευρος ο Απόλλων (ο Θεός), ο οποίος αγάλλεται εις το αντίκρισμα της αρετής». Γι αυτό δίδασκε ότι κανένας δεν είναι κακός με τη θέληση του. «Ου-δείς εκών κακός».

Ο Κινέζος φιλόσοφος Λάο Τσε δίδαξε: «Το να ξέρεις τους άλλους είναι ευφυΐα. Το να ξέρεις τον εαυτό σου είναι σοφία», ενώ ο συμπατριώτης του Κομφούκιος τόνισε: «Όταν κανείς είναι αυστηρός με τον εαυτό του, πολύ σπάνια αποτυγχάνει» και τέλος, ο Γερμανός ποιητής και φιλόσοφος Βόλφγκανγκ Γκαίτε κατέληξε: «Αν ήξερα τον εαυτό μου, θα το 'βαζα στα πόδια.»

Η Αυτοεπίγνωση όταν αναπτυχθεί αληθινά, κάνει τον άνθρωπο ικανό ν' ανακαλύψει ότι η κρυμμένη θεότητα στο σύμπαν είναι ιδανική στην Φύση, αν και τεράστια μεγαλύτερη κατά βαθμό από την θεότητα που είναι κρυμμένη μέσα του. Πρόκειται για την γνώση ημών των ιδίων, των ψυχικών μας ιδιοτήτων και προπαντός του χαρακτήρα και της ηθικής αξίας μας. Έτσι οπλισμένοι με θέληση, υπομονή και τόλμη, πρέπει να εξετάσουμε αυστηρά τον εαυτό μας και αποβάλλοντας τα ελαττώματα, τις αδυναμίες και τα πάθη μας, βγάζοντας από την καρδιά μας κάθε αίσθημα μίσους, μισαλλοδοξίας και εγωισμού, ας αγαπήσουμε τους συνανθρώπους μας. Το αυτογνωστικό μονοπάτι προϋποθέτει την γεμάτη πρόθεση απόφαση να μάθουμε να αφογκραζόμαστε και να ακολουθούμε την πορεία του ανώτερου εαυτού μας, αυτόν που κάποιιοι αποκαλούν ψυχή. Η μελέτη των εκτός του εγώ, μας οδηγεί στην ετερογνωσία, ενώ η μελέτη των εντός μας προς την αυτογνωσία.

Μέσα από την αυτογνωσία μάς αποκαλύπτεται η ατραπός, ο στενός και δύσκολος εκείνος δρόμος, που μας οδηγεί στην αρετή και το καθήκον. Μέσα από την αυτογνωσία οδεύουμε στην ατομική ευτυχία και την ομαδική ευημερία. Εν κατακλείδι, η σε βάθος γνώση του εαυτού μας, η επίγνωση των προτερημάτων και αδυναμιών μας, θεωρώ ότι αποτελούν την αυτογνωσία, η οποία πρέπει να είναι ο στόχος μας.

Εις Μνήμην

Στη διάρκεια του καλοκαιριού 2012, ο αγαπητός αδελφός μας Χαράλαμπος Μπάρακλης, ένα από τα παλαιότερα μέλη της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι, αναχώρησε για φωτεινότερους κόσμους. Επί σειρά ετών, κατά το παρελθόν, είχε εργαστεί για τους σκοπούς της Θ.Ε. ως μέλος του Δ.Σ. και υπεύθυνος ύλης του περιοδικού μας ΙΛΙΣΟΣ.

Προς την ίδια κατεύθυνση αναχώρησε, επίσης, ο επί χρόνια συνδρομητής του περιοδικού μας Κωνσταντίνος Τσιλίκος από τον Βόλο.

Στους οικείους τους εκφράζουμε τα συλλυπητήριά μας για την απώλειά τους.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΧΡΟΝΗ ΣΟΦΙΑ

Περί Δύναμης και Ελευθερίας

Όταν είσαι ισχυρός, ας είσαι σύγχρονα και πράος για να σε σέβονται οι άλλοι πιο πολύ, παρά να σε φοβούνται.

ΧΙΛΩΝ

Η δύναμη είναι μεν ζηλευτό πράγμα αλλά, παράλληλα, ευκολοκατάβλητο από τα γηρατειά και την αρωστία.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Μια άλογη ενεργητικότητα, μια έξαλλη δύναμη χωρίς όρια ή φραγμούς, θα καταλήξει κάποτε μοιραία στην χρεωκοπία.

ΓΚΑΙΤΕ

Δυνατός δεν είναι μόνον όποιος νικά στην πάλη, αλλά και όποιος μπορεί να συγκρατεί τον θυμό του.

ΒΑΓΚΝΕΡ

Προτίμησε την ψυχική παρά την σωματική δύναμη.

ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ

Είναι πολύ μεγάλο λάθος να αποκαλούμε την παραφορά και την σκληρότητα δυνάμεις. Όποιος καταλαμβάνεται από σπασμούς, δεν είναι δυνατός ακόμη και αν αδυνατούν να τον δαμάσουν έξι άνδρες.

ΚΑΡΛΑΪΛ

Ευτυχία αληθινή είναι η ελεύθερη ζωή, η δε ελευθερία εδράζεται επάνω στην ανδρεία.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Να ζείτε σαν ελεύθεροι άνθρωποι. Γιατί κάθε πολίτης, φοβερότερο και από τον θάνατο ακόμη θέλει να θεωρήσει την προσβολή και την ατίμωση, που μες στην δούλη την χώρα του θα αναγκασθεί να υπομένει.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Η ελευθερία δίνεται από την φύση και σε αυτά ακόμη τα άφωνα θηρία.

ΤΑΚΙΤΟΣ

Υπερβολική ελευθερία και υπερβολική δουλεία είναι το ίδιο επικίνδυνες, διότι και οι δύο αυτές οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα περίπου.

ΖΩΡΟΑΣΤΡΗΣ

Το ξαναπόκτημα της χαμένης ελευθερίας συνιστά μια τόσο ακριβή υπόθεση, ώστε ούτε και τον θάνατο δεν πρέπει να υπολογίζουμε, για να το επιχειρήσουμε.

ΚΙΚΕΡΩΝ

Στους λαούς εκείνους που ανέχονται να διαρπάζονται τα αγαθά τους, δεν μένει άλλο κάτι από το να γίνουν πέρα ως πέρα δούλοι των εχθρών.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Να πεθαίνεις κάθε μέρα. Να γεννιέσαι κάθε μέρα. Ν' αρνιέσαι ό,τι έχεις κάθε μέρα. Η ανώτατη αρχή δεν είναι να 'σαι ελεύθερος αλλά να μάχεσαι για την ελευθερία.

N. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Πόσες φορές πρέπει να εκφωνήσω ότι η ελευθερία είναι αναγκαιότερα και από την ιδίαν του την ύπαρξη εις τον άνθρωπο; Αυτή δε αποκαθιστά γλυκεία την ζωή, αυτή γεννά διαφεντευτές της πατρίδος, αυτή νομοδότες, αυτή ενάρετους, αυτή σοφούς, αυτή τεχνίτες και αυτή μόνον, τέλος πάντων, τιμά την ανθρωπότητα.

Το πρώτο θανατηφόρο σύμπτωμα μιας ελευθέρας Πολιτείας που πλησιάζει εις το τέλος της, ήτοι εις την δουλεία, από την οποίαν δυσκόλως ημπορεί να ξαναβγεί, είναι η διαφθορά των ηθών.

«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ»

Η ελευθερία είναι εκείνη η δύναμη, οπού έχει ο άνθρωπος εις το να κάμνει όλον αυτό οπού δεν βλάπτει εις τα δίκαια των γειτόνων του. Έχει ως θεμέλιο την φύση, διότι φυσικά αγαπώμεν να είμεθα ελεύθεροι. Το ηθικό σύνορο της ελευθερίας είναι τούτο το ρητό: Μην κάμεις εις τον άλλον εκείνο οπού δεν θέλεις να σου κάμουν.

P. ΦΕΡΑΙΟΣ

Η ελευθερία δεν αρέσκεται να κατοικεί εις τόπους όπου δεν βασιλεύουν η αρετή, ο νόμος και η χρηστοθήθεια.

ΑΔ. ΚΟΡΑΗΣ

(Πηγή: N. A. Ζαγκλαβήρα, Εγκυκλοπαίδεια της Αρχαίας και Νεώτερης Σοφίας)

ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΥ

*Νικόλαος Ιλαρίδης
(Κρήτη)*

Ο φόβος είναι παιδί της άγνοιας για το ποιο είμαστε. Αν είμαστε πεπεισμένοι για την άτρωτη και αθάνατη φύση της ψυχής μας, δεν θα έχουμε ποτέ κανέναν φόβο για τίποτα. Επειδή δεν πιστεύουμε ή δεν μπορούμε να πιστέψουμε αυτήν την αλήθεια, νιώθουμε μόνοι, αποξενωμένοι, απομονωμένοι και τρωτοί μπροστά στην εξαφάνιση της ύπαρξής μας. Δεν μπορούμε να πιστέψουμε εύκολα ότι ο άνθρωπος συνεχίζει να υπάρχει μετά τον θάνατό του. Ότι δεν είναι απλώς ένα σώμα, μια προσωπικότητα, ένα εγώ. Δεν κατανοούμε ότι υπάρχει μια ψυχή, μια ενέργεια, μια συνειδητότητα, μια ανώτερη δύναμη, κάτι που προϋπάρχει και που συνεχίζει να υπάρχει μετά την καταστροφή του σώματος. Λέει ο Σαίξπηρ:

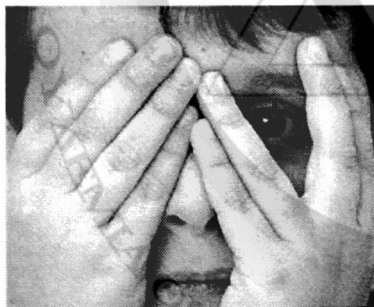
«Από τα πιο παράξενα που έχω έως τώρα ακούσει, είναι πως ο άνθρωπος πρέπει τον θάνατο να φοβάται, αυτό το τέλος του βίου που φθάνει θες δεν θες. Συχνά οι δειλοί πεθαίνουν πριν από τον θάνατό τους ενώ ο γενναίος τον γεύεται με μιας (...).»

Όλοι οι φόβοι μας βασίζονται πάνω στο μήπως πάθει κάτι ή χαθεί αυτό το σώμα, αυτή η προσωπικότητα με αυτές τις προσκολλήσεις της. ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΜΑΣ ΦΟΒΟΣ: Η ΑΠΩΛΕΙΑ, Ο ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΓΩ. Έτσι οδηγούμαστε στην προσκόλληση προς συγκεκριμένα πράγματα, ανθρώπους, καταστάσεις, συμπεριφορές. Νομίζουμε πως αν έχουμε αυτά, θα είμαστε ασφαλείς, δεν θα μας εγκαταλείψουν οι άλλοι, θα αξίζουμε την αγάπη και ως σώμα και ως προσωπικότητα. Από την στιγμή που δημιουργείται προσκόλληση, αυξάνεται ο φόβος και τότε ο ηνίοχος χάνει τα γκέμια της άμαξας και τον έλεγχο παίρνουν άλλες δυνάμεις. Ο άνθρωπος επιλέγει να αρχίσει το κυνήγι των χιλίων επιθυμιών, αντί να υπερνικήσει την μια αδυναμία του. Αλλά ακόμη και αυτές οι χιλίες επιθυμίες έχουν κάποιο τέλος. Μπορεί ο άνθρωπος να χάσει ένα μεγάλο μέρος της ζωής του κυνηγώντας την εξωτερική ασφάλεια, που στην ουσία δεν υπάρχει. Τελικά, όμως, θα αναγκαστεί, αφού ανακαλύψει

ότι τίποτα δεν τον ικανοποιεί, να στραφεί προς τα μέσα, προς τον εαυτό του.

Μέσω της ενδοσκόπησης θα καταλάβει ότι φόβος-πόνος-ασθένεια δεν είναι ατυχήματα αλλά αποτελέσματα της εσωτερικής του σύγκρουσης, της άρνησης και διαστρέβλωσης του πραγματικού του Εαυτού. Ότι αυτός (ο άνθρωπος) είναι απόλυτα υπεύθυνος για την ζωή του, απόλυτα υπεύθυνος για την μοίρα του, και ότι είναι αυτός και μόνον αυτός που κάνει τα πράγματα να συμβαίνουν. Χαρακτηριστική είναι η ακόλουθη καθημερινή ιστορία:

Ο Γιώργος, ένας καταπληκτικός μουσικός, που πολύ νέος ακόμη ερωτεύτηκε μια χορεύτρια της κοιλιάς και την παντρεύτηκε, θαύμαζε πάρα πολύ την κουλτούρα και την μουσική των μαύρων της Αμερικής. Μιμούνταν την ομιλία τους, τους τρόπους τους, την νωχέλεια της στάσης και της περπατησιάς τους. Συναντώντας κάποιο μαύρο στο δρόμο, κλείνοντάς του το μάτι ή χαιρετώντας ή ανταλλάσσοντας κάποιο ευφυολόγημα, έδειχνε πάντα πόσο κοντά τους ένιωθε. Σε αυτήν την μοναδική μανία παρέσυρε την γυναίκα του και είχαν φίλους μαύρους, ζευγάρια που συνήθως έβγαιναν μαζί τα βράδια. Επιστρέφοντας στο σπίτι τους κάποιο βράδυ, μια συμμορία μαύρων τους επιτέθηκε και τους ξυλοκόπησε άγρια χωρίς λόγο, χωρίς καν να τους ληστέψει. Ήταν ένας ξυλοδαυμός που τους ανάγκασε να μείνουν στον νοσοκομείο αρκετές ημέρες.

Αυτό που του συνέβη, είναι η ζωή που έρχεται βίαια αλλά την ίδια στιγμή, με έναν περιέργο τρόπο, έρχεται με ευσπλαχνία για να δείξει εκείνο που δεν μπορούμε να δούμε, για να μας κάνει να αντιληφθούμε αυτό που δεν μπορούμε να αγγίξουμε μέσα μας. **ΕΛΚΟΥΜΕ ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΦΟΒΟΜΑΣΤΕ.** Το ατύχημα αυτό επέτρεψε στον Γιώργο να αναγνωρίσει

τον πραγματικό του φόβο και τον ανεκδήλωτο ρατσισμό του, ο οποίος είχε φορέσει το προσωπείο της υπερβολικής αποδοχής της μαύρης φυλής και τρεφόταν με τις πιο μύχιες και αρνητικές σκέψεις του. Οι σκέψεις μας δημιουργούν την πραγματικότητά μας.

Η Άννη Μπέζαντ, στο έργο της «*Αρχαία Σοφία*», είναι σαφής όταν λέει ότι από άγνοια ο άνθρωπος πέφτει στην αμαρτία μη ξέροντας τι να κάνει. Λίγες διδασκαλίες είναι σπουδαιότερες στην ηθική τους έκταση από ετούτη για την κατεύθυνση που δίνει ο άνθρωπος

στις σκέψεις του. Με αυτήν την διδασκαλία ο άνθρωπος μαθαίνει ότι καθετί που σκέπτεται, δεν ενδιαφέρει μόνο τον ίδιο αποκλειστικά. Ότι οι σκέψεις του δεν επηρεάζουν μόνον τον εαυτό του, πως σε κάθε στιγμή της ζωής του εξαπολύει στην ανθρώπινη ατμόσφαιρα αγγέλους και δαίμονες της δημιουργίας και είναι υπεύθυνος γι' αυτούς, και πως η επίδρασή τους θα γραφεί σε αυτόν.

Αυτό συμβαίνει και με τον φόβο. Όταν φέρνουμε και ξαναφέρουμε την ίδια κατάσταση πολλές φορές με την προβολή του νου, δημιουργούμε τελικά αυτό που φοβόμαστε. Δεν γίνεται να έχουμε δύο φυτά –το ένα να το πούμε φόβο και το άλλο αγάπη–, να ποτίζουμε μόνο το ένα εξ αυτών –ας πούμε τον φόβο– και να περιμένουμε να ανθίσει το άλλο που είναι η αγάπη. Το να ζούμε μέσα σε μια κοινωνία, που με τους προγραμματισμούς της και τα οπισθοδρομικά της πλαίσια, μας περιορίζει και καλλιεργεί τον φόβο μέσα μας, είναι η πιο δύσκολη μάχη που καλείται να δώσει ο άνθρωπος. Με όπλα την μελέτη και την εργασία, έχει την δυνατότητα κανείς να απαλλαγεί από όλους τους φόβους του και να φθάσει στην φώτιση, σε μια τέλεια θέση υποδοχής και προστασίας, δυνατός, ανοικτός και γαλήνιος.

*****

Όλα συνδέονται με έναν μαγικό τρόπο γύρω μας. Το καλό με το κακό, το φυσικό με το αφύσικο, η αγάπη με το μίσος, ο πόνος με την χαρά, η ευτυχία με την δυστυχία. Μια αλυσίδα που κάνει κύκλους είναι όλη μας η ζωή. Μη σε φυλακίζει ένας κρίκος. Έτσι κι αλλιώς, πιο κάτω σε περιμένει ένας άλλος.

(Πηγή: Ημερολόγιο Καλοτυχίας, εκδ. ΜΥΡΤΟΣ)

Ο ΔΑΙΜΩΝ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Στο άρθρο «Ο Σιωπηλός Παρατηρητής της Εξέλιξης», που δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος ΙΛΙΣΟΥ, εκ παραδρομής αναγράφηκε η λέξη «Ασιατικά» (σελ.60, τρίτη σειρά εκ των άνω) αντί της σωστής «Ακασικά» (Αρχαία).

Η Αγάπη του Πατρός

M.Basilea Schlink

(Σελίδες ημερολογίου, 19-21 Μαΐου)

Είσαι μέσα στη νύκτα, μέσα σε αδιάκοπη οδύνη και χωρίς βοήθεια. Δεν βλέπεις καμία διέξοδο. Ο Πατέρας που σε αγαπάει, σε βλέπει μέσα σε αυτήν την ταραχή και σου φωνάζει:

«Είσαι μέσα στη νύκτα; Είμαι το φως σου.

«Υποφέρεις; Εγώ θα είμαι η παρηγοριά σου.

«Είσαι στερημένος από κάθε βοήθεια; Εγώ θα είμαι ο ελευθερωτής σου.

«Είσαι μπερδεμένος; Εγώ θα είμαι ο σύμβουλος σου.»

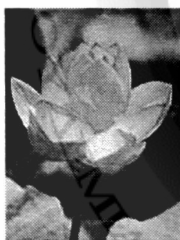
Άκουσε αυτήν την φωνή και η καρδιά σου θα ξαναβρεί την ειρήνη.

Ποθείς να γνωρίσεις προσωπικά την θεία Αγάπη. Πότε όμως θα γνωρίσεις πιο στενά Αυτόν που είναι η δύναμη; Πότε η γεμάτη αγάπη καρδιά Του θα αποκαλυφθεί σε εσένα; Και πώς θα γίνει αυτό;

Όταν εσύ θα θέλεις ό,τι Εκείνος θέλει. Όταν πάρεις μέρος στα σχέδια Του, όταν Του δείξεις εμπιστοσύνη ακόμη και στις περιπτώσεις που δεν Τον καταλαβαίνεις και που σου δίνει έναν σταυρό για να σηκώσεις.

Ο Υιός Του σήκωσε τον σταυρό για εσένα. Σήκωσε τον και εσύ τώρα. Από αυτό θα αποδείξεις την αγάπη σου για Εκείνον. Τότε θα σου δοθεί να γευτείς την πληρότητα της δικής Του αγάπης για εσένα.

Από την αιωνιότητα ήδη, με την αγάπη και την φροντίδα Του, σκέφτηκε τους δικούς Του έχοντας υπόψη τα σκοτάδια του μεσονυκτίου που μιαν ημέρα θα είχαν να περάσουν πάνω στην γη. Ετοίμασε για αυτούς και έχει καταθέσει μέσα στον Λόγο Του την παρηγοριά και την απολύτρωση. Έτσι, διακηρύττει πως όποιος επικαλεστεί το Όνομα του Κυρίου, θα σωθεί (Ιωήλ 2, 32). Μην περιμένεις πολύ για να επικαλεστείς το Όνομά Του. Κάνε το τώρα. Θα πάρεις δύναμη και την ημέρα της δυστυχίας θα κοιτάς με έκπληξη την πλήρη εκπλήρωση των υποσχέσεών Του.

(Πηγή: «Αυτός που κανέναν δεν μπορεί να βλέπει λυπημένο», 1998)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- Τετάρτη 3, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Έναρξη εργασιών/ενημέρωση μελών
- Παρασκευή 5, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θεόδωρος Κατσιφής: Μια νέα θεοσοφική χρονιά
- Δευτέρα 8, ΥΠΑΤΙΑ. Έρικα Γεωργιάδη: Το νόημα και ο σκοπός της ζωής σύμφωνα με τον Επίκουρο και τον Αριστοτέλη
- Τρίτη 9, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τετάρτη 10, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γεώργιος Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Δοξασίας* της Έλενας Π. Μπλαβάτσου (μέρος 5ον)
- Πέμπτη 11, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιββής: Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Παρασκευή 12, ΑΛΚΥΩΝ. Θεόδωρος Κατσιφής: Κρισναμούρτι - Επίγνωση
- Δευτέρα 15, ΘΗΝΑ. Αντώνιος Παπανδρέου: Περί Ψυχής κατά Πλάτωνα (Μνήμη Στέλιου Τάκα).
- Τρίτη 16, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Παρασκευή 19, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Φώτης Σίνος: Ο κύκλος της ζωής
- Δευτέρα 22, ΥΠΑΤΙΑ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τρίτη 23, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Τετάρτη 24, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κυριακή Αντωνίου: Περί Θαιμάτων
- Πέμπτη 25, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιββής: Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Παρασκευή 26, ΑΛΚΥΩΝ. Νίκος Ρούσης: Ο κόσμος του ονείρου
- Δευτέρα 29, ΑΘΗΝΑ. Νίκος Τσεκούρας: Το άγχος
- Τρίτη 30, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση θεοσοφικού θέματος
- Τετάρτη 31, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Γεώργιος Γιανναδάκης: Σκέψεις επί της *Μυστικής Δοξασίας* της Έλενας Π. Μπλαβάτσου (μέρος 6ον)

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- Πέμπτη 1, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εσωτερικός Κύκλος – Μόνο για μέλη της στοάς
- Παρασκευή 2, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Μαρίνος Πετρόπουλος: Χριστιανικός Μυστικισμός
- Δευτέρα 5, ΑΘΗΝΑ. Αντώνης Παπαναστασίου: Αρχαία Γνώση και σύγχρονη Επιστήμη
- Τρίτη 6, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς

- Πέμπτη 8, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβηρίς: Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Παρασκευή 9, ΑΛΚΥΩΝ. Ρένα Κεφαλούδη: Κοινωνικοπολιτικές σχέσεις και θρησκεία
- Δευτέρα 12, ΥΠΑΤΙΑ. Συζήτηση στοργυλλής τραπέζης σχετικά με ψυχικά φαινόμενα
- Τρίτη 13, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τετάρτη 14, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Βασίλης Ρένεσης:
Ανάγκης βία, κράτος υπάρξεως παρά τω Δίεστί (μέρος 1ον)
- Πέμπτη 15, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εσωτερικός Κύκλος – Μόνο για μέλη της στοάς
- Παρασκευή 16, ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ/
Ομιλίες-Δεξίωση
- Δευτέρα 19, ΑΘΗΝΑ. Σπύρος Παρασκευάς: Περί Μετενσαρκώσεως
- Τρίτη 20, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Πέμπτη 22, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβηρίς: Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Παρασκευή 23, ΑΛΚΥΩΝ. Σταύρος Οικονομίδης: Η μυστική ψυχή των ζώων
- Δευτέρα 26, ΥΠΑΤΙΑ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τρίτη 27, ΟΡΦΕΥΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 28, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Βασίλης Ρένεσης: Ανάγκης βία,
κράτος υπάρξεως παρά τω Δίεστί (μέρος 2ον)
- Πέμπτη 29, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εσωτερικός Κύκλος – Μόνο για μέλη της στοάς
- Παρασκευή 30, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Γεράσιμος Διαμαντάτος: Περί Μυστηρίων

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- Δευτέρα 3, ΑΘΗΝΑ. Σταύρος Οικονομίδης: Λαϊκή θρησκεία στην κλασική Ελλάδα
- Τρίτη 4, ΗΛΙΟΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τετάρτη 5, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Βασίλης Ρένεσης:
Ανάγκης βία, κράτος υπάρξεως παρά τω Δίεστί (μέρος 3ον)
- Πέμπτη 6, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβηρίς: Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Παρασκευή 7, ΑΛΚΥΩΝ. Αντώνης Παπαναστασάπουλος: Περί Λόγου
- Δευτέρα 10, ΥΠΑΤΙΑ. Έρικα Γεωργιάδη: Τα πηγάδια της σωπής και η Μυστικιστική
εμπειρία – Μια μελέτη στη «Φωνή της Σιγής»
- Τρίτη 11, ΟΡΦΕΥΣ. Εργασίες μόνο για μέλη της στοάς
- Τετάρτη 12, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κυριακή Αντωνίου: Θεοφάνεια (μέρος 1ον)
- Πέμπτη 13, ΑΡΤΕΜΙΣ. Εσωτερικός Κύκλος – Μόνο για μέλη της στοάς
- Παρασκευή 14, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Κων/νος Σελίμης: Περί Θανάτου
- Δευτέρα 17, ΑΘΗΝΑ. Ρένα Κεφαλούδη: Φιλοσοφία και Πολιτισμός
- Τρίτη 18, ΗΛΙΟΣ. Εισήγηση/συζήτηση Θεοσοφικού Θέματος
- Τετάρτη 19, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΑΣ. Κυριακή Αντωνίου: Θεοφάνεια (μέρος 2ον)
- Παρασκευή 21, ΑΛΚΥΩΝ. Γεώργιος Γκόργκας: Περί Ελπίδος

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΚΑΒΕΙΡΟΣ», ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Κυριακή 7, Έναρξη Έτους / Χ.Σ. Όλκοττ – Εναρκτήριος Ομιλία / Διαλογισμός.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Κυριακή 11, Η *Μυστική Δοξασία* της Ε. Π. Μπλαβάτσου /
Εορτασμός της 17ης Νοεμβρίου 1875 –
Ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας / Διαλογισμός.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Κυριακή 9, Οι Διδάσκαλοι της Σοφίας από το «*Κλειδί της Θεοσοφίας*» /
Εορτασμός της 8ης Δεκεμβρίου 2008 –
4 χρόνια Θεοσοφική Στοά «Κάβειρος» / Διαλογισμός.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΣΤΟΑ «ΜΙΝΩΣ», ΚΡΗΤΗ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Μνήμη και μνημονικές τεχνικές μέθοδοι

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Φυσιογνωμική και χαρακτηριστολογία

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Επέτειος ιδρύσεως της Θεοσοφικής Εταιρείας/Τεχνική της προσευχής

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Αντιστρατεύεται η ελευθερία βουλήσεως το πεπρωμένο και αν όχι, γιατί;

Παρακαλούμε τους συνδρομητές του περιοδικού **ΙΛΙΣΟΣ** να μεριμνούν τακτικά για την εξόφληση της ετήσιας συνδρομής τους, η οποία ανέρχεται στο ποσό των 15€ για Ελλάδα & Κύπρο και 20€ για το εξωτερικό (Δηλ. 4 τεύχη ετησίως συν ταχυδρομικά έξοδα). Αν διαμένετε στην επαρχία, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους κατά τόπους αντιπροσώπους μας.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος,
είναι ανοικτά κάθε ημέρα από
19.30 - 21.30, εκτός Σαββάτου
και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤ Α-ΔΩ ΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤ ΙΟΥ25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:
Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα
ή με κατάθεση στον λογ/σμό
Εμπορικής Τράπεζας:
IBAN GR22 0120 3380 0000
0003 4738 734

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩ ΠΟΙΤ ΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Κεφαλλονιά, Γ. Διαμαντάτος,
τηλ. 6944331000

Βόλος, Γ. Κουκουβίνος,
τηλ. 6946146763

Κρήτη, Στ. Βασιλάκης,
τηλ. 6937005048

Θεσ/νίκη, Γ. Βαφειάδης,
τηλ. 2313016807

Τρίκαλα, Στ. Λιγάτσικας,
τηλ. 6977679184/

Πάτρα, Σ. Ιγγλέσης,
τηλ. 6944907479

Σύρος, Π. Ζαραφονίτης,
τηλ 6932327646

Θράκη, Γ. Τρανοπούλου,
τηλ. 6976488448

Κύπρος, Αθ. Παπαδόπουλος,
τηλ. 00035724654511

Τα άρθρα που δημοσιεύονται στο περιοδικό ΙΛΙΣΟΣ,
φέρουν την ευθύνη των αρθρογράφων για το περιεχό-
μενό τους και δεν λογοκρίνονται ούτε απηχούν απα-
ραιτήτως τις απόψεις του περιοδικού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντι ~~10€~~	5€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram	8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram	8€
Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-61, τόμος 1962-65, τόμος 1966-70, τόμοι 1973-78, τόμος 1991, 1992, τόμος 1993 ..	12€
Το Κλειδί της Θεοσοφίας - Έλενα Π. Μπλαβάτσκι	18€
Η Φωνή της Σιγής - Έλενα Π. Μπλαβάτσκι	10€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό - Έλενα Π. Μπλαβάτσκι	10€
Αόρατοι Βοηθοί - C. W. Leadbeater	10€
Σ' Εκείνους που Πενθούν. - C. W. Leadbeater	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες - Ernest Wood	16€
Το Φως της Ασίας - Sir Edwin Arnold	~~16€~~ 8€
Γιόγκα και Αποκρυφισμός - Έλενα Π. Μπλαβάτσκι	30€
Ζωή στο Επέκεινα - C. W. Leadbeater	25€

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
Τ.Τ. 106 71

Τηλ. +Fax. 210 3610961

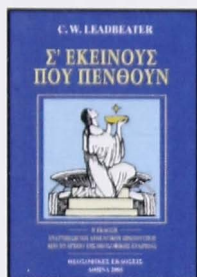
Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

C W. Leadbeater
**Σ' Εκείνους
που Πενθούν**

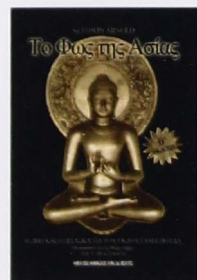
C W. Leadbeater
Αόρατοι Βοηθοί

Ernest Wood
**Οι Επτά
Κοσμικές Ακτίνες**

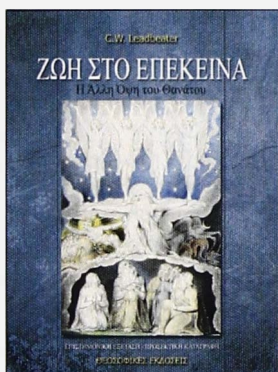

Sir Edwin Arnold
Το Φως της Ασίας

Κυκλοφόρησε
από τις ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
το έργο του C. W. Leadbeater

ΖΩΗ ΣΤΟ ΕΠΕΚΕΙΝΑ Η Άλλη Όψη του Θανάτου

(Επιστημονική έρευνα – Προσεκτική καταγραφή)

Υπάρχει ζωή μετά τον θάνατο; Πού πηγαίνουμε; Τι είναι το καθαρτήριο και η γκρίζα ζώνη; Πώς αντιμετωπίζεται το στοιχειακό της επιθυμίας; Γιατί ορισμένοι άνθρωποι αποβιώνουν πρόωρα; Τι συμβαίνει με τα μικρά παιδιά;

Αντιζρουώντας την δεισιδαιμονία και τον φόβο περί θανάτου, ο συγγραφέας επιχειρεί να παρουσιάσει μια άλλη όψη του αναπόφευκτου αυτού συμβάντος και των προεκτάσεών του. Προσπαθεί να δώσει σαφείς απαντήσεις στα διάφορα ερωτήματα που ανέκαθεν απασχολούσαν τον άνθρωπο σε κάθε εποχή, να καταπολεμήσει την άγνοια που γεννά την δυστυχία, να απαλύνει τον ανθρώπινο πόνο και την αγωνία για την απώλεια των προσφιλών προσώπων. Αφιερώνει ένα μεγάλο μέρος στην ύπαρξη οπτασιών, το φαινόμενο των οποίων πραγματεύεται με ιδιαίτερη προσοχή. Τι είναι, πότε εμφανίζονται και τι επιζητούν; Πώς πρέπει να συμπεριφερθεί κανείς;

Επιπλέον, παραθέτει τα συμπεράσματα εκτεταμένης έρευνας περί πνευματισμού, θέτοντας εύλογα ερωτήματα. Τι είναι εκείνο που επικοινωνεί; Υπάρχουν επιπτώσεις στο διάμεσο και τους συμμετέχοντες σε μια πνευματιστική συνεδρία; Πώς επηρεάζεται ένας νεκρός από την πρακτική αυτή; Ποια είναι η θέση της Θεοσοφίας;

(σελ. 370, μέγεθος: 17X24, Α.Τ. 25 €)

(Συνδρομητές ΙΔΙΣΟΥ & Μέλη της Θ.Ε. 20 €)

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ